

KI-notat nr.: 16/2011 - Bakgrunn for vedtak

Søker/sak:	Kårøyan Kraft AS/Fjellbekken kraftverk
Fylke/kommune:	Sør-Trøndelag/Hemne
Ansvarlig:	Øystein Grundt
Saksbehandler:	Auen Korbøl
Dato:	08 MAR 2011
Vår ref.:	NVE 200707458-30
Sendes til:	Søker og alle som har uttalt seg til saken

for Sign.: *Gjylberg*
Sign.: *Auen Korbøl*

Middelthuns gate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO
Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
E-post: nve@nve.no
Internett: www.nve.no
Org. nr.:
NO 970 205 039 MVA
Bankkonto:
0827 10 14156

Søknad om tillatelse til å bygge Fjellbekken kraftverk i Hemne kommune, Sør-Trøndelag fylke

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	3
Høring og distriktsbehandling	5
Søkers kommentar til høringsuttalelsene	10
Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse	12
Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader	19
NVEs vurdering	25
NVEs konklusjon	36

Sammendrag

Kårøyan Kraft AS søker etter vannressursloven om tillatelse til å bygge Fjellbekken kraftverk i Fjellbekken i Hemne kommune. Det er også søkt om tillatelse etter energiloven for etablering av nødvendige høyspentanlegg.

Prosjektområdet for Fjellbekken kraftverk ligger i Hemne kommune, Sør-Trøndelag fylke. Fjellbekken renner sammen med Fjelna elv innerst i Kårøydalen som renner videre nordover mot Vinjeøra hvor den munner ut i Vinjefjorden. Prosjektet har ved inntaket et nedbørfelt på ca. 9 km².

I henhold til de omsøkte planene skal Fjellbekken kraftverk utnytte fallet mellom kote 485 og kote 264. Kraftverket er planlagt med en installert effekt på 2,0 MW og en gjennomsnittlig årsproduksjon på ca. 7,2 GWh. Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med hovedinntak i Fjellbekken og overføring av Snipmyrbekken, Gravbekken og Seterbekken. Det skal bygges totalt tre betongdammer og en løsmassedam. Gravbekken skal overføres i åpen grøft, mens Seterbekken og Snipmyrbekken overføres i nedgravd rør. Totalt skal det graves ned 3 km med rør, og store deler rørgata skal avsluttes med permanent vei. Deler av inngrepene i forbindelse med anleggelse av

dammer, overføringer, vei og rørgater vil bli synlig i et større landskapsrom, mens deler av inngrepene i den nedre delen av prosjektet vil kun bli synlig fra nærliggende områder. Kraftstasjonen blir liggende på innmark like ved Fjellgården Kårøyan. Den resterende delen av arealet som blir berørt består i all hovedsak av skogsmark og høyfjell.

Søker har foreslått slipp av minstevannføring i Fjellbekken på 72 l/s i perioden 1. mai til 30. september, og 36 l/s resten av året. En utbygging er iht. de reviderte planene kostnadsestimert til 29,6 mill. hvilket gir en spesifikk utbyggingskostnad på 4,1 kr/kWh.

Hemne kommune er positive til en utbygging gitt at alle inngrep blir utført så skånsomt som mulig, de vektlegger samfunnsnyttene i sin vurdering. Fylkesmannen i Møre og Romsdal og Møre og Romsdal fylke motsetter seg ikke en utbygging, men begge påpeker at prosjektet vil påvirke et INON areal som i fylkesdelplanen for inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal er et prioritert område. Sør-Trøndelag fylkeskommune mener at dersom det gis konsesjon til prosjektet så må det tilpasses landskapet på best mulig måte. De legger vekt på turmulighetene i området og det særegne landskapet og de setter spørsmålsteget ved om årsproduksjonen står i forhold til inngrepene som planlegges. Fylkesmannen i Sør-Trøndelag fraråder at det gis konsesjon til å bygge Fjellbekken kraftverk. Dette begrunner de med den negative påvirkningen en utbygging vil kunne ha for miljøet i bekkekløfta som er registrert langs deler av Fjellbekken. De mener også at det må foretas en samlet vurdering av vassdragsnaturen i området i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Fjellbekken. Hemne kraftlag påpeker i sin uttalelse at det per i dag ikke er kapasitet på 22 kV linjenettet i området.

NVE legger vekt på at bygging av Fjellbekken kraftverk som omsøkt vil medføre svært store og omfattende inngrep i et landskap som i dag fremstår som tilnærmet urørt. Vi mener at inngrepene som planlegges i forbindelse med Fjellbekken kraftverk ikke står i forhold til den kraftmengden som skal produseres.

NVE er også av den oppfatning at prosjektet vil kunne påvirke en svært viktig bekkekløft i negativ retning ved at en stor endring i vannføring over tid kan føre til store endringer i bekkekløftens økosystem.

NVE har også vurdert den samlede belastningen på vassdragsnaturen i Kårøydalen og funnet at deler av dalen kan sies å bli sterkt påvirket av utbygging dersom alle prosjekter blir realisert som omsøkt.

På bakgrunn av dette så mener NVE at en utbygging av Fjellbekken kraftverk vil kunne få negative konsekvenser for både landskap og naturmangfold. Etter NVEs vurdering vil det ikke være mulig å avbøte de negative virkningene de tekniske installasjonene vil medføre for landskapsopplevelsen, friluftsliv og naturmangfold i tilstrekkelig grad.

NVE mener at ulempen ved bygging av Fjellbekken kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt. NVE avslår med dette Kårøyan Kraft AS sin søknad om å få bygge Fjellbekken kraftverk.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Kårøyan Kraft AS, datert 11.12.2009:

” ...

Kårøyan Kraft AS ønsker å utnytte vannfallet i elva Fjellbekken i Hemne kommune i Sør Trøndelag fylke, og søker herved om følgende tillatelse:

1. Etter lov om vassdrag og grunnvann, jf. § 8, om tillatelse til:

- *å bygge Fjellbekken kraftverk som beskrevet i vedlagte søknad.*

2. Etter energiloven om tillatelse til:

- *bygging og drift av Fjellbekken kraftverk, med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer som beskrevet i søknaden.*

Nødvendige opplysninger om tiltaket fremgår av vedlagte utredning. Vi ber om en snarlig behandling av søknaden.”

Hoveddatatabellen er iht. til de opprinnelige planene som forelå for Fjellbekken kraftverk. Hydroplan AS har i seinere tid revidert disse. De nye tallene blir presentert under NVEs merknader.

Fjellbekken kraftverk, hoveddata			
TILSIG		Hovedalternativ	Frafalt
Nedbørfelt	km ²	9,32	10
Årlig tilsig til inntaket	mill.m ³	20	21
Spesifikk avrenning	l/s/km ²	68	68
Middelvannføring	m ³ /s	0,63	0,68
Alminnelig lavvannføring	m ³ /s	0,047	0,047
5-persentil sommer (1/5-30/9)	m ³ /s	0,075	0,080
5-persentil vinter (1/10-30/4)	m ³ /s	0,037	0,040
KRAFTVERK			
Inntak	moh.	485	310
Avløp	moh.	264	264
Lengde på berørt elvestrekning	m	2 810	1300
- Fjellbekken		440	
- Snipmyrbekken		720	
- Seterbekken			
Totalt		3 970	1300
Brutto fallhøyde	m	221	44
Midlere energiekvivalent	kWh/m ³	0,45	0,09
Slukeevne, maks	l/s	1,3	1,5
Slukeevne, min	l/s	0,09	0,45
Tilløpsrør, diameter	mm	600	1000
- Overføring fra Snipmyrbekken		700	
- Hovedinntak Fjellbekken til Seterbekken		400	
- Inntak Seterbekken til hovedrørgate		800	
- Hovedrør fra Fjell- og Seterbekken og ned til stasjon			
Tilløpsrør lengde	m	200	980
- Overføring fra Snipmyrbekken		1 100	
- Hovedinntak Fjellbekken til Seterbekken		350	
- Inntak Seterbekken til hovedrørgate		1 300	
- Hovedrør fra Fjell- og Seterbekken og ned til stasjon			
Installert effekt, maks	MW	2	0,42
Brukstid	timer	3530	2890
PRODUKSJON			
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	3,5	0,6
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	3,7	0,6
Produksjon, årlig middel	GWh	7,2	1,2
ØKONOMI			
Utbyggingskostnad	mill.kr	20,1	13,4
Utbyggingspris	kr/kWh	2,8	11,16

<i>Fjellbekken kraftverk, Elektriske anlegg</i>		
GENERATOR		
Ytelse	MVA	2
Spenning	kV	0,69
TRANSFORMATOR		
Ytelse	MVA	2
Omsetning	kV/kV	0,69/22
NETTILKNYTNING (kraftlinjer/kabler)		
Lengde	km	0,1
Nominell spenning	kV	22
Luftlinje el. jordkabel		Jordkabel

Høring og distriktsbehandling

NVE har mottatt følgende høringsuttalelser til søknaden:

Formannskapet i **Hemne kommune** har den 09.03.2010 vedtatt følgende:

” ...

Hemne kommune signaliserer med dette at vi ser positivt på konsesjonssøknaden fra Kårøyan Kraft AS om bygging av Fjellbekken kraftverk slik den er presentert. Tiltaket vil påvirke landskaps- og naturkvaliteter i området ved Fjellbekken og tilstøtende bekkedrag. Til tross for dette, er vi av den oppfatning, at med de avbøtende tiltak som søker selv foreslår og tiltak for å reduserer forstyrrelser for rødlistearten i området, vil konsekvensene for friluftslivsinteressene og naturmiljøet være akseptable. Samfunnsnyttien i prosjektet tillegges vekt ved vurderingen.

Det bør stilles krav om at alle inngrep må foregå så skånsomt som mulig og at vegkanter og andre landskapssår, blir tildekket og sådd i med stedegne vekster.”

Fylkesmannen i **Møre og Romsdal** uttaler i brev datert 22.01.2010:

” ...

Bakgrunn

Kårøyan Kraft AS vil utnytte fallet i Fjellbekken mellom kote 490 og 265, overføre Snipmyrbekken til Fjellbekken frå kote 490 og etablere eit inntak i Seterbekken på kote 484.

Vurdering

Dei planlagte inngrepa vil ikkje røre direkte ved interesser i Møre og Romsdal, da tiltaka i sin heilheit ligg i Hemne kommune i Sør-Trøndelag. Nedbørsfeltet til Seterbekken grenser opp mot grensa til Rindal kommune i Møre og Romsdal, medan den øverste del av nedbørsfeltet til Fjellbekken ligg i Rindal kommune.

Den einaste direkte konsekvens tiltaket vil ha i Møre og Romsdal er reduksjon av INON området melom Lomunddalen-Kårøydalen og Søvassdalen. Dette området er i Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområde i Møre og Romsdal vist som eit av dei prioriterte INON-områda i fylket. Fylkestinget peika i sitt vedtak på at desse prioriterte områda, ut frå regionale og nasjonale omsyn, bør gjevast særleg prioritet når det gjeld skjerming mot inngrep.

Konklusjon

Vi viser til merknadene over og ber om at ein tar særskilt omsyn til det prioriterte INON området i den vidare behandlinga av saka.”

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttaler i brev datert 05.03.2010:

”...

Fjelnavassdraget

Fjellbekken med sidebekker er tilførselsbekk til elva Fjelna. Dette er ett av få laksevassdrag av noe størrelse i denne regionen, som er lite berørt av reguleringsinngrep, og som heller ikke er vesentlig påvirket av fysiske inngrep. Generelt er det betydelig bestandsnedgang av laks og sjøaure i Sør-Trøndelag, og det er viktig å verne om igjenværende gyte-, oppvekst og leveområder. Vassdraget har en naturlig lakseførende strekning på ca. 1 km opp til Fjelnsetfossen. I de senere år er det bygget fisketrapp i fossen, og fisk kan nå gå opp til Kvernhusfossen, en markert foss på ca. 5 meter som representerer en stopp for anadrome laksefisk. De flatere partiene oppstrøms kan benyttes som produksjonsområde for utsatt laksyngel.

Utbyggingsprosjekt i vassdraget bør ikke medføre endret vannføring i Fjelna. Det er i søkaden ikke foretatt noen vurdering av hvordan utbyggingen vil berøre Fjelna som lakseførende vassdrag, med bortfall av tilførsel av betydelig mengde vann i perioder av året hvor vannføringen ellers ville vært høyere. Selv om vannet vil føres ut i Fjelna etter magasinering og kraftproduksjon, vil reguleringen tilsi at vanntilførselen fra Fjellbekken til Fjelna vil bli redusert i perioder i forhold til naturlig nivå. Redusert vannføring og vanndeckt areal vil begrense gyte- og oppvekstarealene i vassdraget. En utbygging i sidevassdrag til Fjelna vil følgelig begrense muligheten til å utvikle og opprettholde en god og stabil laksebestand i vassdraget.

Haukvik Kraft-Smolt AS har nylig fått konsesjon til å overføre Middagslivatnet og Skytnesbekken til kraftverket på Haukvik i Vinjefjorden. Når tiltaket settes i verk vil det ytterligere redusere vannføringen i Fjelna. Fylkesmannen har i forbindelse med tidligere utbyggingsplaner i vassdraget (Fjelna kraftverk og Haukvik Kraft Smolt AS) gitt uttrykk for at hele nedbørsfeltet til Fjelna må vurderes samlet med hensyn til de anadrome bestandene i vassdraget. Dersom det skal gjennomføres reguleringsinngrep i vassdraget, bør disse planlegges på en måte som ikke begrenser vassdragets potensielle verdi som laksevassdrag. Flere mindre reguleringer vil til sammen føre til betydelig bortfall av vanntilførsel til vassdraget.

Fylkesmannen har tidligere uttalt at en utbygging oppstrøms Brekkan, som primært berører sidevassdrag, og som bare i mindre grad berører mulighetene for å utvikle laksebestanden i vassdraget kan aksepteres. Dette betinger imidlertid at utbyggingen ikke fører til miljøforringelse av vesentlig karakter.

Biologisk mangfold

Bekkekløfter er en av våre mest varierte og dramatiske naturtyper med konstant høy fuktighet. De store vekslingene i naturforhold gir et høyt arts mangfold og stort innslag av rødlistearter. Liten tilgjengelighet på grunn av vanskelig topografi fører til stabile miljøforhold og kontinuitet. Bekkekløfter er ofte viktige biotoper for truede arter av lav, og de er ofte viktige som hekkebiotoper for fugler (DN håndbok 13 2006). Bekkekløfter som karakteriseres som svært viktige er ofte større intakte bekkekløftmiljøer med kontinuitet i tresjiktet, og lokaliteter med urskogsnære miljøer.

Biomangfoldrapportens konklusjoner sier at utbyggingen vil ha middels til stor negativ effekt på naturmiljøet i bekkekløften i Fjellbekken som er klassifisert som type A — svært viktig. Dette er basert på de kvaliteter som er funnet, en føre-var holdning med hensyn til at kartleggingen er mangelfull, og at tilførsel av vann og fuktig luft vil bli redusert betydelig i forhold til normalt nivå ved en utbygging. Fjellbekken er en stor bekkekløft med variasjon i topografi og vegetasjon, og har dermed potensiale til å huse et høyt antall arter. Dette er også påpekt som en kvalitet ved Fjellbekken. Det er påvist én rødliste art, almelav. Flere rødlistearter kan være tilstede. Disse er mulig å påvise ved en mer dekkende kartlegging.

Inngrepsfri natur

Inngrepsfrie naturområder i Norge (INON) ble etablert som en indikator på utviklingen av arealbruken og status for natur uten tyngre inngrep i Norge. Det har siden midten av 1990-tallet vært nasjonal politikk at en ved arealplanlegging skal ta hensyn til at urørte/ inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad bevares for fremtiden. Målet om å bevare gjenværende inngrepsfri natur er uttrykt i en rekke stortingsmeldinger. Inngrepsfrie naturområder representerer verdier som kommunen må være bevisst i forhold til når det planlegges og bygges ut nye områder. Det er vanskelig å reversere tyngre tekniske inngrep, og tap av inngrepsfri natur er permanent i de fleste tilfeller. INON er definert som områder som ligger en kilometer eller mer i luftlinje fra tyngre tekniske inngrep. Tiltak og anlegg som defineres som tyngre tekniske inngrep omfatter blant annet offentlige veier og jernbanelinjer, traktor-, landbruks-, anleggs- og seterveier, kraftilinjer, reguleringsmagasiner og regulerte elver og bekker med mer.

Det planlagte tiltaket er omfattende, med bygging av to dammer og betydelig veibygging og sprenging. Inngrepet er beregnet å gi et bortfall av INON sone 1 på 4 km² og INON sone 2 på 9 km². Hemne kommune har ikke igjen villmarkpregete naturområder (> 5 km fra inngrep) jf. kart over INONsoner i Sør-Trøndelag; [htt ://www.dirnat.no/multimedia.a ?id=44436](http://www.dirnat.no/multimedia.a?id=44436). INON sone 2 (mellom 3 og 1 km fra inngrep) utgjør i underkant av 40 % av kommunens areal, og kun 5 % er igjen av INON sone 1 (mellom 3 og 5 km fra inngrep).

Fylkesmannen understreker betydningen av å ivareta inngrepsfri natur i Norge (INON). Urørt natur uten tekniske inngrep er en viktig kvalitet. Utbyggingspresset i Norge øker og områder uten tekniske inngrep reduseres stadig. Det er derfor svært viktig at all planlegging tar hensyn til dette, slik at inngrepsfrie naturområder i størst mulig grad bevares for fremtiden.

Allmenne interesser

Fylkesmannen sier seg i stor grad enig i hva angår den separate verdisettingen av de ulike miljøtema og de konsekvensvurderinger som er gjort, men vil likevel bemerke at fravær av rødlistearter eller spesielt viktige biotoper ikke nødvendigvis innebærer at et vassdrag ikke kan representere en betydelig verneverdi. Etter Fylkesmannens oppfatning representerer Fjelna større verneinteresser enn hva konsekvensutredningen kan gi inntrykk av. Spesielt gjelder at området er relativt inngrepsfritt, og at det dermed har vesentlig betydning for friluftsliv og allmenne interesser. Vassdraget har begrenset bosetting, og de naturgitte forholdene er med på å framheve vassdraget som et attraktivt naturområde.

Konklusjon

Realisering av planene fører til betydelig reduksjon i vannføring i bekkekløfta og i tilsiget til Fjelna, med de konsekvenser dette har også på lakseførende strekning. Det totale bortfallet av vann og hvordan vannføringen og vanndekt areal vil endre seg gjennom året, er ikke belyst godt nok i søknaden. Total effekt av alle enkeltstående tiltak i nedbørsfeltet til Fjelna bør vurderes i forbindelse med en slik søknad.

Den planlagte utbyggingen slik den er skissert, har et omfang som gir betydelig virkning på den allmenne opplevelsen av naturområdene. Fylkesmannen mener at dette har et omfang som i betydelig grad vil påvirke opplevelsen av dagens nokså uberørte områder i Kårøydalen, Fjellbekkdalen og fjellområdet ovenfor.

Utbyggingen fører til en arealbruk som gir betydelig bortfall av inngrepsfri natur. Videre er biomangfoldet i Fjellbekken, spesielt med hensyn på lav, moser og invertebrater ikke tilstrekkelig kartlagt.

Fylkesmannen frarår at konsesjon gis på bakgrunn av søknaden."

Møre og Romsdal fylke uttaler i brev datert 01.03.2010:

"...

Vi har ingen merknader til prosjektet når det gjeld automatisk freda kulturminne. Vi ber likevel om at ein tar kontakt med oss dersom det skulle dukke opp noko av arkeologisk interesse i området, jfr. kulturminnelova § 8.

Den omsøkte tiltaket vil i tillegg redusere omfanget av eit urørt naturareal (INON) som fylkesdelplan for urørte naturområde er gitt høg prioritet. Dette må takast omsyn til i konsesjonhandsaminga."

Sør Trøndelag fylkeskommune uttaler i brev datert 22.02.2010:

"...

Kårøyan Kraft AS søker å bygge Fjellbekken kraftverk i Hemne kommune. Ifølgekommuneplanens arealdel ligger det omsøkte tiltaket i et LNF-område. Deler av prosjektet, inntak og overføring av vann fra Snipmyran og Seterbekken ligger i randsonen til LNF områder med viktige natur- og friluftsinnteresser tilknyttet Ruten-området. Ruten-området er registrert i FRIDA-registeret som viktig friluftsområde både vinter og sommer. Kårøyan Fjellgård er registrert som en betjent turisthytte tilknyttet Kristiansund og Nordmøre turistforening. Turstien inn til Kårøyan Fjellgård krysser det omsøkte tiltakets rørgate. Turområdet preges av stedvis spesielle landskapselementer tilknyttet bekekløfter og juvformasjoner. Et eventuelt småkraftverk vil kunne påvirke oppfatningen av disse landskapsformasjoner. Utbygger nevner i søknaden at det finnes andre slike landskapsformasjoner i nærheten av Fjellbekken, i Kulbekken. Friluftskart fra Hemne kommune viser imidlertid at områdene rundt Fjellbekken er tilknyttet flere turstier av lokal og regional verdi enn Kulbekken. Området har også noe hyttebebyggelse som vil bli berørt av en eventuell utbygging.

Fjellbekken er registrert i MIKRAST-registeret. Prosjektet er satt til noe konfliktfylt på grunn av landskapsmessige hensyn ved inntaksområdet.

<http://www.fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=3377I&amid=1300099>

Sør-Trøndelag fylkeskommune har i tidligere uttalelser tilknyttet Fjelna-vassdraget henstilt til at man her bør se de omsøkte tiltakene i en sammenheng. Når man i dag har idriftsatte, konsesjonsgitte og omsøkte tiltak tilknyttet Fjelna-vassdraget blir det viktig å se på hvorvidt tiltaket det her søkes om har en samlet større samfunnsnytte i forhold til de negative konseskvensene et slik kraftverk kan ha på landskapsmessige og friluftsmessige forhold. Utifra de interessene som finnes i området med tanke på landskapsmessige hensyn og friluftsinnteresser så mener ikke fylkeskommunen at fordelene ved dette tiltaket uten videre overveier ulempene.

Automatisk fredede kulturminner

Så vidt vi kan se ut fra kulturminneregisteret er det ikke registrert automatisk fredete kulturminner i det aktuelle området. Selv om kulturminneregisteret er noe mangelfullt, vurderer vi det slik at det vil være relativt liten risiko for at tiltaket skal komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Ut fra kulturminnehensyn har vi da ingen spesielle merknader til konsesjonssøknaden, men tillater oss likevel å minne om den generelle aktsomhets- og meldeplikten etter § 8 i kulturminneloven. Dersom en under opparbeidingen skulle støte på noe spesielt i grunnen (mulig fredet kulturminne), må en stanse arbeidet og varsle regional kulturminnemyndighet (fylkeskommunen). Denne anmodningen må formidles til de som skal foreta de konkrete arbeidene i marka.

Avsluttende kommentar

Fjellbekken kraftverk i Hemne kommune er et omsøkt prosjekt i tråd med ønskene om å øke og støtte opp om lokal produksjon av fornybar energi. Det finnes imidlertid verdier og interesser i det omsøkte området som kan synes å være i konflikt med et eventuelt kraftverk. Det vises spesielt til landskapsmessige hensyn og friluftsinteresser i området. Fylkeskommunen ønsker derfor med bakgrunn i de ovenfornevnte interessene å befare området. Det tas sikte på å foreta en befarings vår/sommer 2010, og så snart føre- og værforhold muliggjør en befarings. En endelig uttalelse vil derfor komme etter at området er befart.

Hemne kraftlag uttaler i brev datert 27.01.2010:

”...

Viser til Deres brev av vedrørende ovennevnte anlegg og vil komme med følgende uttalelser knyttet til nettilknytning av nevnte anlegg.

Det er pr i dag ikke kapasitet på bestående 22 kV linjenett i område til å ta i mot nevnte produksjon. Dette er meddelt utbygger/grunneier og Hydroplan skriftlig tidligere.

Da det er flere kraftverk i samme område er det allerede igangsatt et arbeid med både planlegging av nett og nettberegning for område.

Status er som følger:

- Ombygging av bestående 22 kV til dobbel linje inn til Hemne sentrum, samt ombygging av stasjon og linjeanlegg fra sentrum til Hemne trafostasjon. Anlegget er ikke realiserbart pga meget høy kostnad.
- Legging av jordkabel anlegg langs bestående 22 kV linje fram til sentrum, samt ombygging av stasjon og linje fra sentrum til Hemne trafostasjon. Anlegget er ikke realiserbart pga svært høy kostnad.
- Hemne Kraftlag har søkt Hemne Kommune om å bygge egen 22 kV forsyningslinje parallelt med 132 kV linje tilhørende Trønder Energi fra område og fram til Hemne trafostasjon. Ny linje planlagt anlagt så nære bestående linje som forskriften tillater, nettopp for å unngå å legge beslag på mer areal en høyst nødvendig. Trønder Energi er positiv til nevnte anlegg. For øvrig et anlegg som er kostnadsmessig akseptabel. Hemne Kommune har beklageligvis avslått vår søknad på å bygge nevnte forsyningslinje.
- En står da igjen med et siste alternativ, som er å bygge en T-avgreining tilknyttet bestående 132 kV linje tilhørende Trønder Energi ved område Stormyr. Anlegget

plasseres da i et område hvor flere kraftverk er planlagt og under planlegging. Anlegget monteres med tilhørende stasjon, trafo, bryteranlegg, linje avganger etc. Nevnte anlegg vil kun beslaglegge et begrenset areal. Våre planer sammen med Fjellkraft er framlagt og diskutert med Trønder Energi, men dessverre har vi fått skriftlig avslag på tilknytning av nevnte anlegg.

Som nevnt innledningsvis er beregninger av nettet under arbeid for nettopp å få dokumentert kapasitets utfordringer vi står ovenfor. Når resultat av beregninger foreligger kan en eksakt tallfeste både begrensninger og mulig kapasitet på eksisterende nett. Parallelt med dette utføres dynamiske beregninger mht de planlagte kraftverkene i området, samt hvilke nettutfordringer dette vil medføre.

Skulle det ellers være noen spørsmål / uklarheter hører vi gjerne fra Dem."

Søkers kommentar til høringsuttalelsene

Søker har i brev av 29.06.2010 kommentert de innkomne høringsuttalelsene slik:

"...

HEMNE KOMMUNE.

Ingen merknad ut over at kommunen er den eneste som ser sammenhengen mellom næringsutvikling og bosetting samt samfunnsnyttene av prosjektet.

FYLKESMANNEN I SØR-TRØNDELAG.

Innledningsvis er det en redegjørelse for Fjelna som laksevassdrag, konsekvenser av fraføring av vann og regulering. Det er å bemerke at det ikke vil være regulering og effektkjøring i Fjellbekken kraftverk. Vi kan ikke se at disse forhold er relevante i det vannføringen fra stasjonen i Kårøyan og videre nedover Fjellbekken og Fjelna vil være uendret.

I siste avsnitt under "Fjellnavassdraget" skriver fylkesmannen: "Fylkesmannen har tidligere uttalt at en utbygging oppstrøms Brekkan, som primært berører sidevassdrag, og som bare i mindre grad berører mulighetene for å utvikle laksebestanden i vassdraget kan aksepteres. Dette betinger imidlertid at utbyggingen ikke fører til miljøforringelse av vesentlig karakter".

Fjellbekken er et sidevassdrag til Fjelna, og slik sett innenfor hva Fylkesmannen aksepterer. Hva Fylkesmannen legger i "miljøforringelse av vesentlig karakter" vites ikke. Dersom kulturlandskapet, slik det er i Kårøyan i dag, inngår i miljøbegrepet er det av betydning at næringsrunnlaget og driften opprettholdes. For å kunne opprettholde driften er det en forutsetning å kunne utnytte ressursene på en bærekraftig måte. Planene, slik de foreligger, vil vi hevde ikke fører til en vesentlig miljøforringelse.

Fylkesmannen vurderer det biologiske mangfoldet i Fjellbekken trolig til å være større enn det som er påvist i undersøkelsene som følger konsesjonssøknaden. Vi er ikke faglig kvalifisert til å vurdere dette. Trolig er ethvert økosystem eller naturmiljø i utvikling. En registrering er et øyeblikksbilde som ikke sier noe verken om utviklingsretning eller utviklingshastighet. Kan det være slik at barskogen er i ferd med å innta området, og hvilken verdiendring gir det? Vi mener at det er gjort undersøkelser i tråd med hva som forlanges i konsesjonssaker som dette, og at de avbøtende tiltak ivaretar konsekvensene fraføring av vann i bekkeløften gir.

Når det gjelder tiltakets påvirkning av INON-områder har vi i konsesjonssøknaden korrigert grensene for allerede gjennomført vegbygging og planlagte hyttefelt. Tas disse forhold i betraktning vil frafallet av INON på grunn av dette tiltak være betraktelig mindre. Om ikke

planer skal påvirke INON-grenser, så bør i alle fall gjennomførte tiltak og summen av planer tas med i vurderingen.

Vi vil være så fri igjen å minne om installasjonene på Ruten som i sitt vesen må sies å være et teknisk inngrep, selv om det ikke inngår i definisjonen av tyngre teknisk inngrep i INON-sammenheng.

Vi er litt usikre på hvilken geografisk avgrensning Fylkesmannen gjør når det uttales at Fjelna representerer større verneinteresser enn det konsesjonssøknaden kan gi inntrykk av. I konsesjonssøknaden fremgår det hva som er betraktet som influensområde. Dette er avgrenset til inntak, rørgater, veger og stasjon i Fjellbekken. Konsekvensene er utredet i tråd med det som forlanges, og avbøtende tiltak er beskrevet.

Så langt er ikke verken Fjelna eller Fjellbekken planlagt vernet, og vi har ikke oppfattet at tiltaket skal vurderes opp mot et vern, men opp mot konsekvenser på natur, miljø, landskap, allmenne interesser m. m. Dette mener vi er utredet tilstrekkelig, og hensyntatt i planene.

På flere steder der det er bygd ut anlegg ser vi at folk tar områdene i bruk etter at det er anlagt veg. Spørsmålet kan da bli hvem allmennheten er og hva allmenne hensyn er.

Fylkesmannen hevder at begrenset bosetting og naturgitte forhold fremhever vassdraget som attraktivt naturområde. Vurderinger i forlengelsen av dette, - og som mangler, er Fylkesmannens vurdering av hvorvidt bosettingen i Kårøydalen er akkurat passe, for stor eller for liten.

MØRE OG ROMSDAL FYLKE.

Reduksjon av INON-områder. Se ovenfor angående INON.

I utarbeidelsen av detaljplaner vil fylkeskonservator kontaktes.

SØR-TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE.

Når det gjelder fylkeskommunens merknader angående automatisk fredede kulturminner vises til tilsvarende fra Møre og Romsdal.

For øvrig har fylkeskommunen fått henstand til etter NVE sin sluttbefaring med å komme med sine endelige merknader, og vi forutsetter at vi også får anledning til å kommentere disse. Vi vil derfor kun bemerke at eksisterende hytteiere ser positivt på tiltaket, og at turstien også i dag følger veger den nærmeste trekningen fra Kårøyan. De landskapselementene som hevdes spesielle ligger noe til side for turstien, og må derfor oppsøkes. Etter reetablert vegetasjonsdekke vil anlegget være lite eksponert mot turstien.

HEMNE KRAFTLAG.

Vi er kjent med nettsituasjonen. Nettet i hele Hemne synes å være modent for oppgradering. Slik ordningen fungerer i dag vil anleggsbidrag fra kraftprodusenter være nyttig for en slik oppgradering som vil komme hele kommunen til gode.

Anleggsbidragenes størrelse kan blir så stor at den må fordeles på alle planlagte prosjekter for å gi en forsvarlig kostnad på det enkelte prosjekt.

FYLKESMANNEN I MØRE OG ROMSDAL.

Merknadene går på INON, og det vises til kommentarene ovenfor.

OPPSUMMERING.

- Tiltaket vil ikke påvirke vannføringen i Fjellbekken nedstrøms Kårøyan, og kommentarer som går på endrede forhold for laks må bero på en misforståelse.
- Tiltaket vil fraføre vann på en strekning hvor Fjellbekken er lite tilgjengelig og lite eksponert for innsyn.
- Vi mener de avbøtende tiltak som er lagt inn i planene ivaretar de biologiske kvaliteter tilstrekkelig.
- Tiltakets påvirkning på INON er mindre enn det som kommer fram av dagens grenser, fordi det alt er gjennomført tiltak og godkjent planer for hytteområde. I tillegg vil vi hevde at vurdering av INON i dette tilfelle tydeliggjør avstanden mellom teori og praksis, da installasjonene på Ruten ikke teller, men en inntaksdam gjør det.”

Tilleggsopplysninger og kommentarer til disse

I etterkant av sluttbefaringen av Fjellbekken den 14. september 2010 så kom det inn tilleggsuttalelser fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag Fylkeskommune:

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag uttaler i brev datert 27.09.2010:

”...

Fylkesmannen viser til vårt brev av 05.03.2010. Etter befaring av Fjellbekken den 14.09.2010, ser vi behov for å nyansere vår uttalelse på noen punkter, samtidig som vi ønsker å tilføye noen nye momenter.

I kommuneplanen for Hemne er området i og rundt Fjellbekken avsatt som byggeområde for fritidsbebyggelse. Det er også eksisterende hytter i området. Bestemmelsene i kommuneplanens arealdel for Fjellbekken i Hemne, sier at arbeid og tiltak som nevnt i lovens §§ 84, 86a, 86b og 93 (arbeid som krever byggetillatelse og visse andre varige konstruksjoner og anlegg) samt fradeling og bortbygging til slike formål, ikke må finne sted før området inngår i reguleringsplan. At området er avsatt som hytteområde i kommuneplanen, gir ikke automatiske føringer for anlegging av veier, parkeringsplasser, inntaksdammer mv.

Fylkesmannen er nå kjent med at et utbyggingsprosjekt i vassdraget ikke er planlagt å medføre endret vannføring i Fjelna når kraftverket går som normalt. Fylkesmannen vil likevel påpeke at søknaden burde inneholdt en vurdering av om utbyggingen eller driften av kraftverket kan berøre Fjelna som lakseførende vassdrag. Uforutsette forhold, som f.eks driftsstans, kan potensielt føre til bortfall av vannføring og vanndekt areal i vassdraget. Fylkesmannen ber NVE ta høyde for dette ved at sikkerhetsinstallasjoner eller rutiner sikres gjennom en eventuell konsesjon.

Bekkekløfta i Fjellbekken er klassifisert som type A (svært viktig). Landskapet blir også preget av denne store, vakre bekekløfta som det av naturmessige (se vårt brev av 05.03.2010) og opplevelsesmessige årsaker kan være verd å ta vare på i den tilstand den er i. Dette ble tema på befaringen, der det blant annet ble sagt at det er mange slike lokaliteter i denne delen av kommunen. Fylkesmannen tilrår at NVE gjør en sammenstilling av uberørte og utbygde bekekløfter av denne naturtypen i regionen i forbindelse med sluttbehandlingen, for å synliggjøre samlet belastning, jf. naturmangfoldlovens § 8 kunnskapsgrunnlaget og § 10 økosystemtilnærming og samlet belastning. Vurdering av samlet belastning er også nødvendig for vassdragsnaturen i området som helhet etter at utbygging av Fjelna kraftverk ble vedtatt.

Samlet bortfall av inngrepsfri natur (INON) ble også diskutert på befaringen. Det synes å være noe uklart hvor stor andel inngrepsfri natur som faller bort hvis planen realiseres i forhold til dagens tilstand. Nøyaktige tall for dette bør frambringes før sluttbehandling.

Som forurensningsmyndighet ønsker Fylkesmannen å påpeke at konsesjonen som NVE gir til konsesjonshaver må inneholde en tekst som sikrer støyforholdene i tilfeller hvor kraftverk skal etableres. Med det vil støykravene bli bindende, og et brudd på dem vil være et brudd på konsesjonen. Fylkesmannen foreslår at NVE tar inn følgende standardtekst i sine konsesjoner: "Virksomheten/konsesjonshaver plikter at all aktivitet knyttet til virksomheten (navn på kraftverket) skal forholde seg til gjeldende støygrenser gitt i T-1442 Retningslinje for behandling av støy i arealplanlegging, jf. forslag til tiltak (evt. annet) i støyrapport fra utreder (navn på støyutreder)".

Sør-Trøndelag fylkeskommune uttaler i brev datert 27.09.2010:

"...

Det vises til brev av 22.02.2010 og sluttbefaring 14.09.2010. Sør-Trøndelag fylkeskommune ønsker å komme med følgende tilleggsmerknader.

Som nevnt tidligere er Fjellbekken kraftverk i tråd med ønskene om å øke regionens andel av fornybar energi og satsing på småkraftverk. Det kan imidlertid synes som at prosjektet fører med seg betydelige ulemper, spesielt med henblikk på landskapsmessige hensyn.

Det ble under sluttbefaringen sagt fra grunneier og hytteiere at tiltaksområdet ikke berører friluftslivsinteresser av stor betydning. Fylkeskommunen vil likevel understreke mulighetene for friluftslivsaktiviteter i nærområdet til det omsøkte prosjektet. Området rundt inntaksdammene er godt egnet turområde, og kommunen har lagt til rette for flott tursti som blir flittig brukt i og rundt Kårøyan Fjellgård. I nedre del av rørgaten krysser man turstien til Kristiansund og Nordmøre Turistforening.

En viktig del av turopplevelsene i området er de spesielle landskapsformasjonene. Det finnes gjuv i Fjellbekken (Kluttene) som er klassifisert som svært verdifull (regional verdi), og den foreslåtte minstevannsføringen vil forringe opplevelsen av den særeegne landskapet i tillegg til at søknaden ikke synes å ha belyst tilstrekkelig hvordan dette vil innvirke på den spesielle faunaen i området rundt bekkekløften.

Fjellbekken Kraftverk er omøkt med 3 inntaksdammer, hvor hovedinntaket skal ligge i Fjellbekken oppstrøms Kluftene. Inntaksdammene til overføring av vann og til hovedinntaket blir forholdsvis store betongkonstruksjoner som vil bli godt synlig i terrenget. Estimert årsproduksjon er satt til 7,2 GWh. Sett i forhold til de inngrepene som det søkes om er dette en forholdsvis lav produksjon, ulempene kan synes å være større enn fordelene.

Fjelnavassdraget har hatt flere søknader inne til behandling. Det ble i tidligere brev pekt på behovet for å se disse i sammenheng for å se på totalbelastningen i en begrenset geografisk område. Sør-Trøndelag fylkeskommune registrerer at det nå er gitt konsesjon til Storfossen kraftverk og Fjelna kraftverk.

Fjellbekken er vurdert i MIKRAST. Prosjektet er satt til å ha middels konflikt (blått prosjekt) grunnet konflikter tilknyttet INON, landskap og friluftsliv.

Se link: <http://www.fylkesmannen.no/enkel.aspx?m=33771&amid=1300099>

Skulle det gis konsesjon til Fjellbekken kraftverk må inngrepene tilpasses landskapet på en mest mulig skånsom måte. Minstevannsføring bør legges på et slikt nivå at det sikrer opplevelsen av de verdifulle landskapselementene i området.”

NVE etterspurte også noe mer informasjon rundt inntakene i Fjellbekken og Seterbekken. HydroPlan AS v/ Endre Sæther sendte inn et notat datert 15.10.2010:

” ...

I oppsummeringsmøtet etter befaringen ble følgende avklaringspunkter identifisert:

- *Fylket/Fylkesmannen hadde i sine høringsuttalelser reist spørsmål om tiltakets påvirkning på Fjelnas anadrome strekning. Dette moment er ikke relevant idet tiltaket ikke griper inn i eller endrer avrenning på anadrom strekning.*
- *NVE ønsket en ytterligere beskrivelse av inntakene i Fjellbekken og Seterbekken samt oppdatering av kostnadsoverslag. Dette notat omhandler disse to forhold.*
- *Tiltakshaver forventer å få mulighet til å kommentere eventuelle nye eller tillegg til tidligere høringsuttalelser.*

Inntak generelt.

På befaringen ble det av NVE påpekt at inntakene var planlagt store. Høye dammer og derved relativt store vannspeil. Bakgrunnen for dette er ønsket om stor vannsøyle over inntakskonus. Det er her to inntak (Fjellbekken og Seterbekken) som møtes i et trykkrør ned til stasjonen. Vannføringene i Fjellbekken og Seterbekken er forskjellige og med varierende sluk vil også falltap i rør mellom inntakene og sammenkoblingene variere og en må også ta høyde for at de ikke samvarierer. Dette gir utfordringer i styring av inntakene og tiltakshaver mener dype inntak vil gi store fordeler. Normalt kunne dype inntak løses ved å senke nivået på trykkrør og lage dypere kulper i bunn av bekkene. Her er denne muligheten begrenset av topografien rundt. Fjellbekken ligger relativt dypt i terrenget og senking av inntak vil føre til veldig dype grøfter ut av bekkedalen. Etter befaringen er inntakene diskutert med entreprenør og utstyrslleverandør og noen tilpassinger foreslås nedenfor. Disse endringer påvirker planene beskrevet i konsesjonssøknaden på følgende punkter:

- *For å redusere falltap i overføring mellom Snipmyrsbekken og Fjellbekken økes rørdiameter på overføringa fra 600 mm til 800 mm.*
- *Overføringsrør legges med mindre fall og kommer inn i Fjellbekken ca. 15 meter lenger opp (se skisse på ortofoto bakerst i dette notat).*
- *Overføringskanal fra Gravbekken legges inn i Fjellbekken ca. 15 meter ovenfor påvist ved befaring.*
- *Inntaket i Fjellbekken flyttes ca. 30 meter oppstrøms (til stedet hvor lunsjen ble inntatt under befaringen). Se bilde nedenfor.*
- *Damhøyden i Fjellbekken reduseres fra 8 meter til 5 meter.*
- *Inntak i Seterbekken flyttes noe oppstrøms og behovet for vannsøyle over inntakskonus løses ved å lage kum i bekkeløpet. Behov for dam mot sør vil fremdeles være tilstede, men i noe mindre omfang. Se bilde nedenfor.*

Inntak Fjellbekken.

For å redusere oppdemt areal er dammen flyttet noe oppstrøms slik at den kommer inn i en trangere del av bekkedalen. Vannsøyle over inntakskonus er redusert slik at damhøyde blir 5 meter.

Inntaksmagasinet antas redusert fra ca. 1.000 m³ til ca. 700 m³. Inntaksdammen som i konsesjonssøknaden var L= 55 m og H=8 m er nå ca L=20 og H=5 m.

I forhold til de ankepunkter som kom opp på befaringen vil en slik løsning redusere størrelse på dam. Inntakskammer er nå lagt til side for Fjellbekken. Dette for å unngå graving i sidene nedstrøms dam.

[...]

Kostnadsoverslag.

Tusen NOK	Snipmyrbekken	Fjellbekken inkl Gravbekken	Seterbekken	Fellesrørgate	Totalt
Inntak og veg	1.445	2.795	1.035		5,3
Rørgate	742	3.884	1.693	4.031	10,4
Stasjon					1,1
Maskin					6,5
Linje					1,0
Planlegging					1,4
Diverse/opprydd					2,5
Byggelånskost					1,4
Sum					29,6

Endringer i hovedinntaket i Fjellbekken (Oversikt:.

	Omsøkt dam i Fjellbekken og overføring fra Snipmyrsbekken		Forslag ny trasse på overføring fra Snipmyrsbekken og overføringskanal fra Gravbekken.
	Forslag ny dam i Fjellbekken		Inntakskammer.

HydroPlan AS v/ Endre Sæther har i brev datert 12.11.2010 kommentert de nye uttalelsene fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og Sør-Trøndelag fylkeskommune:

”...

Sør-Trøndelag fylkeskommune.

I sin kommentar kommer de inn på 4 forhold. Vi lister de opp og gir våre merknader slik:

1. *Friluftsliv/tur. Det hevdes at området rundt inntaksdammene er godt egnet turområde og at Hemne kommune har lagt til rette med turstier som er flittig brukt. Det skal ikke bestrides at hele området i Kårøydalen er egnet som turområde. Det viser seg her og andre steder at veger som anlegges øker bruken av områdene rundt. Dette er en like kvalifisert friluftsturb bruk som mye annet. I parentes kan det bemerkes at Hemne kommune ikke kan tilskrives noen ære for anlegg av turstier. Det er hytteeiere som på eget initiativ har anlagt disse. Vi vil hevde at fylkeskommunens kommentar tar et noe subjektivt utgangspunkt, i det den overprøver de som benytter området, - turistforeningen og hytteeiere som ikke har meddelt tilvarende synspunkter.*
2. *Landskapsformasjon. Juvet i Fjellbekkdalen er en karakteristisk landskapsformasjon. Spørsmålet i denne sammenheng må bli hvorvidt tiltaket påvirker dette. Anleggsarbeidene vil ikke påvirke. Redusert vannføring vil etter vårt skjønn påvirke marginalt. De situasjoner hvor vannet er sentralt element er i flom. Kraftstasjonens sluk er i slike situasjoner liten i forhold til vannføringen. Ellers vil vi hevde at selve vannstrengen ikke er den sentrale kvaliteten i juvet.*
3. *Faunaen i juvet i Fjellbekken. Det er gjennomført en undersøkelse av det biologiske mangfoldet i influensområdet også når det gjelder fugl, pattedyr og krypdyr. Vi kan ikke se at det er, eller kan være, arter som direkte påvirkes av vannføringsvariasjoner i området. Det finnes udokumenterbare observasjoner av arter som kan påvirkes negativt av anleggsarbeid. Det er fullt mulig å drive anlegget med spesielle hensyn i deler av året.*
4. *Inntakenes synlighet. Her vil vi vise til endringer i inntak som er beskrevet i eget notat oversendt NVE 15.10.10 hvor det beskrives en mer tilpasset løsning.*

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

I sin kommentar kommer fylkesmannen inn på 4 forhold:

1. *Landskapet og naturformasjon. Viser til tilsvarende i pkt 2 ovenfor.*
2. *INON. I konsesjonssøknaden er det beskrevet tiltakets påvirkning av INON-grenser. Det er fra tiltakshaver gjort et poeng av at det er andre tiltak som også vil påvirke disse grensene. Diskusjonen er vel snarere påregneligheten av disse tiltak og omfanget. Vi mener også det er grunn til å vurdere dette i forhold til den pågående politiske diskusjon om INON og hvor sentralt parameter INON skal være i arealplanleggingen.*
3. *Støy. Vi har erfaring med støydemping og har ingen innvendinger til foreslåtte formulering. Vi vil kun bemerke at NVE da må vurdere berettigelsen støydemping for hvert enkelt anlegg.*
4. *Eventuelle ornitologiske observasjoner. (Ettersendt e-post). Vi avventer konkretiseringen av dette, og forutsetter at det nå må fremlegges konkrete og dokumenterbare observasjoner.”*

Det har også fremkommet noe mer informasjon rundt den mulige Hubrolokaliteten i området ved Fjellbekken. NVE har fått tilsendt e-post og brev fra fylkesmannen i Sør-Trøndelag som belyser dette, datert 20.10, og 16.11.2010:

E-post, 20.10:

"...

Bjørn Rangbru hos oss har vært i kontakt med Ingvar Stenberg, som blant annet har gjennomført viltkartlegging i Hemne. Han har skrevet følgende i epost av 30.09;

"Hei igjen,

Det stemmer at jeg har deltatt i viltregistreringer i (deler av) Hemne, i sammenheng med to prosjekter:

- 1) KU for kraftline-Tjeldbergodden Trollheim, der jeg utredet viltdelen. Høsten 2003 snakket jeg med Ola Rønning i Kårøydalen, hubro nevnte han var observert relativt nylig. Dette var i området øst for Kårøyan, tror ikke han presiserte hvor.*
- 2) Høsten 2006 var jeg med Nils Røv, NINA, på en befarings i området. Han hadde prosjekt på hubro i Midt-Norge, og intervjuet Ola Rønning, som fortalte om eldre hubrolokalitet i Pallhaugen, og foreslo å kontakte Henrik Sødal om opplysninger. Nils Røvs notater fra samtale med H.S. viser observasjon av hubro i Litlfjellet for tre år siden (ifølge kartet ca 2 km mot øst). Dvs 2003, så dette kan være observasjonen som Ola Rønning siktet til tidligere (1). H.S. nevnte også at fjellvåk, jaktfalk og ravn var sett i området ved Fjellbekkdalen. Nils Røv og jeg såg voksen kongeørn lengre fram i Kårøydalen. Dvs jeg har ikke sjøl observert hubro i området, og vet heller ikke om det er påvist hekking. Såvidt meg bekjent er lokaliteten lite undersøkt. Men jeg kan nevnte at et av de sist kjente aktive hubroterritorier på Nordmøre (på 2000-talet) ligger i et lignende elvejuv ca 1 mil lengre vest, øvst i Bøverdalen.*

Håper dette var til nytte.

Hilsen Ingvar"

På bakgrunn av dette mener jeg at en utredning av om dette er leveområde for hubro er nyttig og viktig å gjennomføre før en konsesjon for utbygging evt blir gitt."

E-post, 16.11:

"...

Fylkesmannen oversender herved brev til Hydroplan fra grunneiere og hytteeiere i Kårøydalen, datert 9. september 2008, som vi har fått kopi av via Hemne kommune den 11. november 2010. Dette er opplysninger som må tas i betraktning i den videre saksbehandlingen.

Vi vurderer at det mest hensiktsmessige i denne saken er å gjøre utvidete ornitologiske undersøkelser i området, for å få klarlagt områdets status med hensyn til rødlista fuglearter, og Hubro spesielt. En eventuell slik studie må legges opp av personer som kjenner denne arten, og hvordan studien må gjennomføres for å fange opp eventuell tilstedeværelse av Hubro."

Norges vassdrags- og energidirektorats (NVEs) merknader

Om søker

Kårøyan Kraft AS er et selskap som dannes av fallrettshaverne og HydroPlan AS.

Om søknaden

Kårøyan Kraft AS søker om tillatelse til følgende utbygging:

1. Etter vannressursloven § 8 til å bygge Fjellbekken kraftverk.
2. Etter energiloven om tillatelse til bygging og drift av Fjellbekken kraftverk med tilhørende koblingsanlegg og kraftlinjer.

Beskrivelse av området

Det planlagte prosjektet ligger i Fjellbekken ved Kårøyan i Hemne kommune i Sør-Trøndelag. Prosjektet skal utnytte fallet i Fjellbekken mellom ca. kote 490 og 265. Fjellbekken ligger innerst i Kårøydalen, ca. 10 km fra Vinjeøra. Prosjektet har ved inntaket et nedbørfelt på ca. 9,3 km².

Berggrunnen består av granodiorittisk gneis noe som i utgangspunktet gir grunnlag for en fattig og nøysom flora. Floraen som ble observert under de naturfaglige undersøkelsene viste seg å være noe rikere enn det som var forventet. Ved inntaket, stasjonsområdet og langs rørtraseen er vegetasjonen for det meste fattig og triviell, mens den i bekkekløfta langs Fjellbekken er rikere og mer variert. De geologiske forholdene i nærhet av elva med variert topografi gir grunnlag for stor variasjon i vegetasjon og leveområder for ulike dyreslag. Mose- og lavfloraen er for det meste artsfattig og arter fra lungeneversamfunnet er bare sparsomt tilstede i flommarksskogen nederst i bekkekløfta.

Det er registrert tre rødlistearter i området, alm, almelav og engmarihånd som alle er plassert i kategorien "nær truet". Det er også trolig at hubro, i rødlistekategorien "sterkt truet", utnytter deler av influensområdet som leve- og yngleområde. En større bekkekløft ble registrert som naturtype med verdi "svært viktig" innenfor influensområdet. Kløfta inneholder elementer fra flere verdifulle naturtyper som gråor-almeskog og gråor-heggeskog.

Av fugl ble det kun registrert vidt utbredte og vanlige arter under de naturfaglige undersøkelsene i området. Det antas at fossekallen kan bruke elva til hekking, men den er ikke observert.

Fjellbekken er fiskeførende med bekkeørret. Fjelna er lakseførende i den nedre delen av elva og laksen kan gå opp til Brekkan som ligger ca. 7 km nord for influensområdet til dette prosjektet.

Eksisterende inngrep i vassdraget

Kårøyan fjellgård ligger like ved den planlagte kraftstasjonen. En jordbruksvei går fram til den planlagte kraftstasjonen, og en skogsvei strekker langs de nederste 750 m av planlagt rørgate opp til ca. kote 350. Det går en tursti fra Kårøyan som krysser planlagt rørgate på ca. kote 440. Denne er også adkomst til hyttene i området. Det ligger fem hytter mellom planlagt rørgate og Fjellbekken på et flatere parti mellom kote 420 og 450. Det er anlagt en ny skogsvei inn til et planlagt hyttefelt på nordsiden av elven, her ligger det i dag fire hytter som kan se over på den planlagte traseen. Det er en gangbru over Fjellbekken, og transport av tømmer og ved går over et vad i elva.

En 1000 V linje går i dag ca. 100 m fra den planlagte kraftstasjonen, denne planlegges oppgradert til en 22 kV linje. Vest for den planlagte kraftstasjonen er det dyrka mark og det går en bilvei fra Kårøyan og ut dalen til Vinjeøra. Det går også en 132 kV linje gjennom dalen.

Teknisk plan

Inntak

Det er planlagt tre inntak med hovedinntak i Fjellbekken. Inntakskonstruksjonene og plasseringene er endret noe etter NVEs sluttbefaring i området. Disse endringene er innarbeidet i beskrivelsen av den tekniske planen.

Fjellbekken

Inntaket er planlagt som betongdam på ca. kote 484. Inntaket skal ligge i en bekkedal med bratte sider bestående av morene og fjell. Dammen vil bli ca. 5 m høy og 20 m bred med bunnspileluke og inntakskum. Inntakskammer er lagt til side for Fjellbekken for å unngå graving i sidene nedstrøms dam. Magasinert volum anslås til 700 m³. Inntaket vil bestå av overløp, spyleluke, inntakskum, inntaksrist, stengeventil og lufting samt arrangement for å slippe minstevannføring. Det skal bygges et lite hus på ca. 6 m² ved inntaket som skal romme trafo og innretninger for damkontroll. Dammen vil forblendes med grov stein nedstrøms.

Snipmyrbekken

Inntaket vil bli et enkelt inntak med bunnspileluke, innfesting for rør og grovrist, samt arrangement for å slippe minstevannføring. Dam er planlagt som betongdam på kote 495. Damstedet er likt Fjellbekken, men det er mer fjell i sidene. Dammen vil bli ca. 5 m høy og 30 m bred. Damvolum anslås til ca. 400 m³. Overføringsledningen er foreløpig planlagt som nedgravd PE-rør med diameter 800 mm. Damfront nedstrøms vil forblendes med grov stein.

Seterbekken

På samme kote som inntaket i Fjellbekken er det planlagt et inntak i Seterbekken. Dam er planlagt som betongdam med 4 m høyde og 40 m bredde. Breddene i dette elveløpet består av morener, og elvebunnen er på fjell. Inntakskummen er planlagt på sørsiden av dagens bekkedal. Magasinert volum anslås til 700 m³. Inntaket vil bestå av overløp, spyleluke, inntakskum, inntaksrist, stengeventil og lufting samt arrangement for å slippe minstevannføring. Det vil bygges et lite hus på ca. 6 m² ved inntaket som rommer trafo og innretninger for damkontroll. Nedstrømsside av dammen vil forblendes med grove steinmasser.

Overføringer

Gravbekken planlegges overført til hovedinntak i Fjellbekken ved at det graves et nytt åpent bekkeløp. Nytt bekkeløp er planlagt fra kote 500, slik at det gamle bekkeløpet tørregges fra kote 500 til dagens samløp med Fjellbekken på kote 470. Tørrelagt strekning blir ca. 150 m. Avskjæringen av Gravbekken er planlagt som en mindre løsmassedam med kjerne omsluttet med geotekstiler og plastret med steinmasser.

Snipmyrbekken overføres til hovedinntaket i Fjellbekken, og Seterbekken føres inn på hovedrørledningen og videre ned til kraftstasjonen.

Rørgate

Beskrivelsen av rørgate/vannvei deles i fem, men generelt vil bredden på det berørte området i rørgatetraseen bli ca. 20 meter, men i sidehelling og ved store gravedybder opp mot 30 meter.

1. Overføringsrør fra Snipmyrbekken til hovedinntak i Fjellbekken. Begge bekkenes løp ligger i dype elveløp utgravd i morene/fjell. Det antas at det mellom løpene er partier med fast fjell. Overføringsrør må derfor legges i en relativt dyp grøft for å komme ut av elveløpet. Overføringsrør planlegges som uluftet 800 mm PE-rør med minst mulig fall med lengde 200 m. Begge ender av røret planlegges dykket for å unngå problemer med ising. Det forventes at store deler av grøfta må sprenges. Masser til omfylling og overdekking av rør forventes gjennomført med stedlige masser. Masseoverskudd deponeres i massedeponi. De biologiske undersøkelsene har påvist en lokalitet med Engmarihånd i området. Denne lokaliteten ligger høyere i terrenget enn røret, og det ventes ikke at tiltaket vil påvirke grunnvannsforhold eller andre voksebetingelser for Engmarihånd.
2. Overføring av Gravbekken til hovedinntak i Fjellbekken. Det planlegges tetting av eksisterende bekkeløp på kote 500 og graving av nytt løp bak inn i inntaksdammen i Fjellbekken. Lengden på kanalen vil bli ca. 120 m, og vil utformes med sikte på å bli mest mulig likt et naturlig bekkeløp. Det vil vurderes å lage et overløp slik at flomtopper kan gå i det opprinnelige bekkeløpet.
3. Rørgate fra hovedinntak i Fjellbekken og ned til sammenkobling med Seterbekken på kote 422 planlegges som nedgravd 700 mm PE-rør med lengde 1 100 m. Omfyllingsmasser ut over det som kan benyttes av stedegne maser tilkjøres fra massetak, og overskudd av ikke tjenelige masser deponeres. Fra inntaket i Fjellbekken vil rør de første 170 m graves ned i en dyp grøft for å komme ut av bekkedalen. Traseen er over et myrparti hvor det antas å finne morenemasser for omfylling. Stedvis er det antakelig lite løsmasser slik at rørgroft må sprenges. Traseen vil gå ca. 30 m sørøst for den nærmeste hytta som ligger på platået over Fjellbekken. Rørgate avsluttes som traktorveg.
4. Overføring fra inntak i Seterbekken og til sammenføring med hovedrørgate planlegges som nedgravd 400 mm PE-rør på nordsiden ned langs Seterbekken. Grøften avsluttes med stedegne masser. Det vil anlegges en enkel traktorveg opp til inntaket som vil gå i sløyfer opp langs rørgata.
5. Hovedrørgate fra sammenføring med Seterbekken og ned til stasjon planlegges som nedgravde 800 mm duktile stålrør med lengde 1 300 m. Rørgata går over myrer ned til kote ca. 340 hvor den går inn i skog og skogsmark. Ned til dette punkt vil eksisterende veg legges om og få felles trasé med rørgata. Fra kryssingen av eksisterende veg er rørgata planlagt ned lia mot Fjellbekken og vil krysse Fjellbekken ca. på kote 285. Etter kryssing av Fjellbekken vil rørgata gå ca. 350 m over beite til stasjon på kote 264. Det er påvist flommarkskog på nordsiden av Fjellbekken. Rørgata berører ikke denne lokaliteten.

Med unntak av overføringskanal fra Gravbekken vil rørgaten graves ned i hele sin lengde.

Kraftstasjon

Stasjon er planlagt på kote 264, ca. 150 meter nordvest for bebyggelsen i Kårøyan. Utløpskanalen fra stasjonen er planlagt ut i bekken som kommer fra Kårvatnet (Kårbekken). Kårbekken har sitt samløp med Fjellbekken ca. 200 meter nedstrøms planlagt stasjon. Stasjonsbygget vil oppføres i betong med trekledning. Bygget vil hensynta utvendig støy ved utforming av luftekanaler og plassering av vinduer.

Det planlegges installert en pelton-turbin med ytelse 2,0 MW. Stasjonsbygget vil bestå av maskinsal, traforom og mindre kontor/lager. Stasjonsbygget vil bli på ca. 70 m².

Elektriske anlegg

Det vil legges ca. 100 meter jordkabel fra stasjonen til påkoblingspunkt. Denne legges i vegskulder på opprustet jordbruksveg som er adkomsten til stasjonen.

Områdekonsesjonær i området er Hemne kraftlag og de er pr. november 2009 i avslutningen av arbeidet med å gjennomføre analyser for nødvendige oppgraderinger av hele sitt nett. Prosjektene i Kårøydalen inngår i disse beregningene. Det har ikke fremkommet noen nye opplysninger rundt nettproblematikken i denne saken i den senere tid.

Dagens 22 kV-linje ender ca. 1 200 meter fra planlagt påkoblingspunkt ved Kårøyan. I forbindelse med utbygging av Storfossen, vil linje oppgraderes til 22 kV inn til Kårøyan. Det planlegges jordkabel fra Storfossen kraftverk forbi stasjonsbygget for Fjellbekken kraftverk. Fra stasjon for Fjellbekken kraftstasjon er det ca. 100 m til tilknytning til kommende 22 kV linje.

Veier

Eksisterende veg ned til kraftstasjon vil opprustes til bilvegstandard. Adkomsten over Fjellbekken er i dag gangbru og vad i bekken. I anleggsperioden vil det anlegges et vad eller en midlertidig overgang av grove rør og fylling. Denne fjernes etter at tungtransport til anlegget er avsluttet. Eksisterende skogsveg vil opprustes til bilveg i en lengde på 800 m opp til kote 340 hvor rørgata krysser eksisterende veg. Fra dette punkt er dagens veg å betrakte som vinterveg/traktorslepe. Ny veg vil anlegges langs rørgata opp til inntaket i Fjellbekken. Total lengde 1 400 m.

Det vil anlegges en enkel traktorveg i sløyfer opp til sideinntak i Seterbekken. Lengde ca. 400.

Massetak og deponi

Det forventes å finne masser med tilstrekkelig kvalitet for omfylling av rør i tilknytning til grøftetrase. Masser for å supplere vil tas i eksisterende massetak ved stasjonen. Overskuddsmasser vil i størst mulig grad benyttes i rørgaten og i opprusting av eksisterende traktorveg.

Uegnede masser vil fylles i et søkk i lifoten i området ca. 200 m nedstrøms sammenføying av rørgaten fra Seterbekken og Fjellbekken. Området er i dag delvis tilplantet med gran, og vil berøres av rørgatefremføringen.

Hydrologiske virkninger

Fjellbekken får tilsig fra et nedbørfelt på ca. 9,3 km². Høydeforskjellen i feltet er fra ca. 485 til 1 000 moh. Det er et kystnært vassdrag med markert vårflopperiode og vinterlavvann, men det kan også forekomme mindre flomepisoder i løpet av vinteren og høsten.

Ved det planlagte inntaket er årlig middelvannføring beregnet til 0,63 m³/s. Maksimal slukeevne for kraftverket er på 1,3 m³/s, hvilket utgjør ca. 200 % av middelvannføringen. Minste slukeevne er på 0,09 m³/s. Alminnelig lavvannføring er beregnet til 47 l/s for hele feltet med inntak i Fjellbekken. 5-persentil verdiene for sommer- og vintervannføring er, i beregninger utført av NVE på oppdrag fra søker, oppgitt til å være hhv. 75 l/s og 37 l/s.

Vannføringen i et middels vått år vil være større enn maks slukeevne i kraftverket i 31 dager og mindre enn minste slukeevne i 16 dager.

Det er foreslått å slippe en minstevannføring på 72 l/s i perioden 1. mai til 30. september, og 36 l/s i perioden 1. oktober til 30. april. Minstevannføringsslippet er tenkt fordelt som vist i tabell nedenfor:

	Sommerhalvår, l/s	Vinterhalvår, l/s
Snipmyrbekken	38	19
Fjellbekken	20	10
Seterbekken	14	7

Produksjon og kostnader

Søker har beregnet gjennomsnittlig kraftproduksjon i Fjellbekken kraftverk til ca. 7,2 GWh fordelt på 3,5 GWh vinterproduksjon og 3,7 GWh sommerproduksjon. Byggekostnadene er oppdatert i 2010 og estimert til ca. 29,6 mill. kr. Dette gir en utbyggingspris på ca. 4,1 kr/kWh.

NVE har kontrollert de fremlagte beregningene over produksjon og kostnader. Vi har fått noe avvik i forhold til søkers opprinnelige beregninger, men disse er nå tilnærmet like etter at utbyggingskostnadene ble oppdatert av søker i 2010. Det vil likevel være søkers ansvar å vurdere den bedriftsøkonomiske lønnsomheten i prosjektet.

Arealbruk og eiendomsforhold

Behovet for permanent areal er ifølge søknaden beregnet til ca. 22 daa som vil få varig endring i form av veger, inntak, stasjon og neddemt areal.

Kårøyan Kraft AS har avtale om utnyttelse av fallet med samtlige grunneiere som blir berørt. Dette gjelder også arealer til inntak, rørgate, stasjon med utløp og veger.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Alt areal berørt av tiltaket er regulert som LNF-område i kommuneplanen. Deler av arealet i tilknytning til tiltaksområdet er regulert til hyttefelt. Tiltaket er ifølge tiltakshaver ikke i konflikt med utbygging av Fjellbekken, men heller positivt på grunn av felles framføring av veg og strøm.

Samlet plan (SP)

Prosjektet er under grensen for behandling i Samlet Plan.

Verneplan for vassdrag

Vassdraget er ikke vernet.

Inngrepsfrie områder (INON)

Tiltaket påvirker grensene for sone 2 (1 - 3 km) og sone 1 (3 - 5 km). Ifølge nye beregninger fra søker medfører tiltaket en reduksjon på ca. 2,4 km² i sone 2 og en reduksjon på ca. 4,9 km² i sone 1. Disse er korrigert for skogsveg som er bygd opp til kote 350 ved Kårvatnet.

Nasjonale laksevassdrag

Elva er ikke del av et nasjonalt laksevassdrag.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er kunngjort og lagt ut til offentlig ettersyn. I tillegg har søknaden vært sendt lokale myndigheter og interesseorganisasjoner, samt berørte parter for uttalelse. NVE var på befaring i området den 14.9.2010 sammen med representanter for søker, grunneier, hytteeiere, forsvaret, Hemne kommune, Fylkesmannen i Sør-Trøndelag og fylkeskommunen i Sør-Trøndelag. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Hemne kommune (HK) er positive til at det blir gitt konsesjon til det omsøkte prosjektet. HK er av den oppfatning at med de avbøtende tiltak som søker foreslår så vil konsekvensene for friluftslivsinteressene og naturmiljøet være akseptable. De tillegger også samfunnsnyttens vekt ved denne vurderingen. HK mener at det bør stilles krav til at alle inngrep må foregå så skånsomt som mulig og at sår i landskapet blir tildekket og sådd i med stedegen vegetasjon.

Fylkesmannen i Møre og Romsdal (FMMR) viser til at tiltaket vil redusere et INON areal mellom Lomundalen-Kårøydalen og Søvdalen. Området er i Fylkesdelplan for inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal vist som et prioritert område og fylkestinget i Møre og Romsdal peker i sitt vedtak på at slike områder bør gis særlig skjerming mot inngrep.

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag (FMST) fraråder at det gis konsesjon til Fjellbekken kraftverk. FMST er skeptisk til hva den reduserte vannføringen vil si for miljøet i bekkekløften Fjellbekken renner i. De er også bekymret for hvordan den reduserte vannføringen vil påvirke lakseførende strekning i Fjelna. Fylkesmannen savner også en vurdering av effekten alle enkeltstående tiltak i Fjelnas nedbørfelt vil kunne ha. Videre mener FMST at den planlagte utbyggingen vil kunne gi en betydelig virkning på opplevelsen av naturområdet som blir berørt og som også vil føre til et betydelig bortfall av inngrepsfri natur. FMST ønsker også en utvidet kartlegging av lav, moser og invertebrater i Fjellbekken.

I en tilleggsuttalelse i etterkant av NVEs sluttbefaring så ønsker FMST at NVE foretar en vurdering av den samlede belastningen på naturtypen bekkekløft i regionen jf. naturmangfoldlovens §§ 8 og 10. De ønsker også en samlet vurdering av vassdragsnaturen i området som helhet etter at Fjelna kraftverk ble vedtatt.

Møre og Romsdal fylke (MRF) har ingen merknader til prosjektet når det gjelder automatisk fredete kulturminner. MRF påpeker at konsesjonsbehandlingen må ta hensyn til at prosjektet vil redusere omfanget av urørt natur som i fylkesdelplanen for urørte naturområder er gitt høy prioritet.

Sør-Trøndelag fylkeskommune (STFK) har i sin uttalelse ytret et ønske om å befare området før en endelig uttalelse foreligger. Bakgrunnen for dette er at de ønsker å vurdere inngrepet opp mot landskapsmessige hensyn og friluftsinnteresser i området. De minner også om plikten til å varsle fylkeskommunen hvis man skulle støte på automatisk fredete kulturminner.

I etterkant av sluttbefaringen av det omsøkte prosjektet uttaler STFK at dersom det skal gis konsesjon til Fjellbekken kraftverk må inngrepene tilpasses landskapet på en mest mulig skånsom måte. STFK vektlegger turmulighetene i området og det særegne landskapet i sin uttalelse. De setter også spørsmålstegn ved om inngrepene står i forhold til den estimerte årsproduksjonen.

Hemne kraftlag påpeker at det pr i dag ikke er kapasitet på 22 kV linjenettet i området til å ta imot produksjonen fra Fjellbekken kraftverk. Kraftlaget jobber med beregninger av nettet for å få dokumentert kapasitets utfordringer.

Tiltakets virkninger - Fordeler og skader/ulemper

Nedenfor har vi gitt en oversikt over hva NVE anser som de viktigste fordelene og skadene/ulempene ved den planlagte utbyggingen:

Fordeler

- Prosjektet vil i følge søknaden gi ca. 7,2 GWh i ny årlig kraftproduksjon.
- Prosjektet kan bidra til lokal aktivitet og verdiskapning i lokalsamfunnet, og vil gi inntekter til grunneier og HydroPlan AS.

Ulemper

- En utbygging vil medføre redusert vannføring i Fjellbekken og deler av Seterbekken, Gravbekken og Snipmyrbekken.
- Det vil bli omfattende inngrep i terrenget ved etablering av fire inntaksdammer, tre overføringer, rørgater og veier.
- Vannføringen i en svært viktig bekkekløft lokalitet vil bli sterkt redusert.

NVEs vurdering

Den planlagte utbyggingen gjelder etablering av et kraftverk med ett hovedinntak, tre overføringer med dammer, overføringsrør og kanal, nedgravd rørledning fra inntak til kraftstasjon, permanent adkomstvei til hovedinntak og kraftstasjonsbygning. Deler av inngrepene i forbindelse med anleggelse av dammer, overføringer, vei og rørgate vil bli synlig i et større landskapsrom i den øvre delen av området, mens inngrepene i den nedre delen av prosjektet kun vil bli synlig fra nærliggende områder. Kraftstasjonen blir liggende på innmark like ved Fjellgården Kårøyan. Den resterende delen av arealet som blir berørt består i all hovedsak av skogsmark og høyfjell. Det skal bygges permanent skogsvei fram til hovedinntaket og traktorvei fram til inntaket i Seterbekken.

HK er positive til en utbygging gitt at alle inngrep blir utført så skånsomt som mulig, de vektlegger samfunnsnyttene i sin vurdering. FMMR og MRF motsetter seg ikke en utbygging, men begge påpeker at prosjektet vil påvirke et INON areal som i fylkesdelplanen for inngrepsfrie naturområder i Møre og Romsdal er et prioritert område. STFK mener at dersom det gis konsesjon til prosjektet så må det tilpasses landskapet på best mulig måte. De legger vekt på turmulighetene i området og det særegne landskapet og de setter spørsmålstegn ved om årsproduksjonen står i forhold til inngrepene som planlegges. FMST fraråder at det gis konsesjon til å bygge Fjellbekken kraftverk. Dette begrunner de med den negative påvirkningen en utbygging vil kunne ha for miljøet i bekkekløfta som er registrert langs deler av Fjellbekken. De mener også at det må foretas en samlet vurdering av vassdragsnaturen i området i forbindelse med konsesjonsbehandlingen av Fjellbekken. Hemne kraftlag påpeker i sin uttalelse at det per i dag ikke er kapasitet på 22 kV linjenettet i området.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Utbyggingsprosjektet i Fjellbekken har til sammen et nedbørfelt på ca. 9,3 km² og middelvannføringen er beregnet til ca. 0,63 m³/s. Det maksimale vannuttaket er satt til 1,3 m³/s noe som utgjør ca. 200 % av middelvannføringen. I et år med en avrenning lik gjennomsnittet så vil det være et flommoverløp over dammen i ca. 31 dager og kraftverket vil stå i 16 dager pga. for liten vannføring. Alminnelig lavvannføring ved inntaket er beregnet til 47 l/s. 5-persentil verdien for sommer- og vintervannføring er beregnet til hhv. 75 og 37 l/s. Det er foreslått slipp av minstevannføring på nivå med 5-persentil verdiene for sommer og vinter. Restvannføringen ved den planlagte kraftstasjonen er beregnet til å bli ca. 0,23 m³/s.

Dersom det blir en utbygging av Fjellbekken så vil vannføringen i et gjennomsnittså bli sterkt preget av slukeevnen som planlegges i kraftverket, og minstevannføring vil være den dominerende vannføringen gjennom året. Det er kun i store flomperioder at det vil gå mye vann i elva etter en ev. utbygging. Disse periodene vil inntreffe hyppigst under snøsmeltingen om våren og under store nedbørsperioder om høsten og vinteren.

Landskap og INON

Fjellbekken ligger innerst i Kårøydalen og den har sitt opphav i fjellene som ligger nord-øst for Kårøyan. Fjellbekkdalen utgjør en markert landskapsformasjon med en dyp bekkekløft fra ca. kote 500 og ned til Kårøyan fjellgård. Utbyggingsområdet er i stor grad preget av urørt natur med unntak av noen hytter på begge sider av Fjellbekken. Disse ligger noe tilbaketrukket fra selve kløfta. Utmarka i området er utnyttet til hogst og beite i generasjoner, så skogen i området er ikke veldig gammel. Deler av området rundt Fjellbekken er i kommuneplanen til Hemne kommune regulert til hyttefelt og det er i den senere tid bygget en grusvei inn til Kårvatnet fra Kårøyan.

Flere av høringspartene i saken påpeker at tiltaket vil føre til bortfall av INON areal og FMMR og MRF vektlegger at dette er arealer som inngår i et prioritert INON-område i fylke. FMST understreker betydningen av å ivareta inngrepsfri natur i Norge, og de legger ved tall som viser at det resterende INON arealet i sone 2 i Hemne kommune utgjør nå i underkant av 40 % av kommunes areal, mens det for sone 1 kun er 5 % igjen. I etterkant av NVEs sluttbefaring så fremkom det at den nye skogsveien som er bygget inn til Kårvatnet allerede har ført til noe bortfall av INON-areal i området. FMST ønsket, på bakgrunn av denne endringen, en noe mer nøyaktig tallfesting av bortfallet i forbindelse med sluttbehandlingen av saken. Søker mener på sin side at det er merkelig at ikke forsvarets installasjon på toppen av Ruten ikke innvirker på INON-arealet slik en inntaksdam vil gjøre dersom den bygges. De mener også at bortfallet blir mindre enn det som er omtalt i søknaden da nevnte skogsvei allerede er bygget inn i området.

STFK vektlegger også hvordan inntaksdammene vil påvirke landskapet negativt ved at det skal bygges relativt store betongkonstruksjoner i terrenget som de mener vil bli godt synlig slik de er planlagt plassert og utformet. De peker også på at mengden inngrep i forbindelse med dette prosjektet kan se ut til å bli ganske omfattende sett i forhold til den produksjonen som planlegges. STFK peker også på den statusen som området har i MIKRAST-registret. MIKRAST ønsket å få til en samlet oversikt over potensialet for små kraftverk i Sør-Trøndelag og utarbeidet faktaark som viste potensial og konfliktnivå for disse prosjektene. Faktaarket for "Fjellbekken" legger vekt på de negative virkningene prosjektet vil kunne ha på landskapsopplevelsen i området, opplevelsen av juvet og den påvirkningen det vil ha på INON areal. "Fjellbekken" er plassert i kategorien med middels konfliktgrad.

Søker mener på sin side at tiltaket vil fraføre vann på en strekning hvor Fjellbekken er lite tilgjengelig og lite eksponert for innsyn. De mener også at de ved å flytte på to inntaksdammer og redusere

størrelsen på disse, har imøtekommet de landskapsmessige effektene av prosjektet noe. Søker er også av den oppfatning at selve tiltaket ikke vil påvirke juvet i Fjellbekkdalen bl.a. fordi anleggsarbeidet vil finne sted i god avstand til juvet og at vannstrengen ikke er den sentrale kvaliteten ved juvet. De mener også at vannføringen er viktigst for opplevelsen når det er flom og at pga. kraftverkets slukeevne så vil fortsatt elva gå stor i flomperioder.

Ifølge nettsidene til "Miljøstatus i Norge" så har nedgangen i INON areal i Sør-Trøndelag vært relativt liten de siste 10 til 15 årene, mens det i løpet av de siste 100 årene har vært en dramatisk nedgang. Hemne kommune ligger litt over snittet hva gjelder gjenværende sone 2 areal i fylket, men litt under når det gjelder sone 1. Villmarkspregete områder finnes ikke i Hemne kommune. I forbindelse med denne søknaden så har det blitt diskutert hvor mye INON areal som vil bli berørt ved en ev. utbygging. Det er planlagt et hyttefelt innenfor influensområdet til kraftverket, men dette er ikke bygget enda slik at det ikke vil bli vurdert i denne omgang. Det er imidlertid bygget en skogsvei inn i området som har ført til en reduksjon i det inngrepsfrie naturområdet. Denne reduksjonen var ikke oppdatert på INON kartet da saken var på høring. Ifølge nye beregninger fra søker så vil en utbygging av Fjellbekken kraftverk føre til en reduksjon av INON sone 2 og 1 med hhv. 2,4 og 4,9 km² inkludert reduksjon for skogsveien som allerede er bygget.

NVE er klar over at en reduksjon i INON areal i utgangspunktet kan medføre en konflikt med nasjonale miljømål, samtidig så sier OEDs retningslinjer for små kraftverk at graden av konflikt må vurderes i hvert enkelt tilfelle. INON området som blir berørt i dette prosjektet blir verdsatt til viktig i miljørapporten som følger søknaden og konsekvensen blir sett på som negativ. I denne vurderingen er det ikke tatt høyde for den reduksjonen som allerede har funnet sted i forbindelse med bygging av skogsvei. NVE er også klar over at det eksisterer en reguleringsplan og en disposisjonsplan for deler av området som vil kunne redusere INON arealet ytterligere dersom de blir realisert. Området inngår også i et prioritert INON areal i Møre og Romsdal fylke. Det er relativt lite rest areal i INON sone 1 i Hemne kommune og det er heller ikke mye gjenværende areal i Sør-Trøndelag fylke i denne sonen. NVE vil, på bakgrunn av dette, ilegge prosjektets påvirkning på INON sone 1 noe vekt i vurderingen av konsesjonsspørsmålet.

Når det gjelder telekommunikasjonsinstallasjonen på toppen av fjellet Ruten så har vi kontaktet Direktoratet for Naturforvaltning (DN) for å få deres vurdering av installasjonens eventuelle påvirkning på INON. DN er av den oppfatning at enkeltstående bygninger slik som denne ikke vil slå ut på INON-kartet. Det samme gjelder for hytter og mindre anlegg, så som GSM-master. Hvis det her også var et massivt telekommunikasjonstårn over en viss størrelse, ville det blitt tatt med som et tyngre teknisk inngrep. NVE vil forholde seg til gjeldende INON kart for området slik det fremstår på DNs hjemmesider. Konsekvensene av den reduksjonen prosjektet påfører INON sonene i området vil bli vurdert med grunnlag i dette.

Det planlagte prosjektet vil føre med seg store lokale inngrep med varig virkning dersom det blir gitt tillatelse til bygging. Det er planlagt tre større inntaksdammer i hhv. Snipmyrbekken, Fjellbekken og Seterbekken og det skal bygges en enklere dam i Gravbekken med overføring til Fjellbekken i åpen grøft. Damkonstruksjonene er relativt store i småkraft sammenheng, mellom ca. 4 - 5 m høye og ca. 30 - 50 m brede. Det må også sprenges en hel del for å få ut rør fra inntakene i Snipmyrbekken og Fjellbekken noe som etter NVEs syn vil sette store og varige spor i terrenget. Selv om dammene er planlagt plassert i forsenkninger i terrenget så mener NVE at det ikke er til å unngå at de vil bli synlige i et større landskapsrom dersom de bygges. Det er sparsomt med trær i området og det vil etter NVEs vurdering ta lang tid før de nye inngrepene blir revegetert og skjult i terrenget.

Søker har kommet med innspill på ny utforming av dam i Fjellbekken og Seterbekken for å minimere synligheten til disse konstruksjonene. Inntaket i Fjellbekken skal etter disse planene flyttes noe lenger

opp i elva, og høyden på dammen skal reduseres fra 8 til 5 m og lengden reduseres fra 50 til 20 m. Dette medfører at inntaksmagasinet blir redusert fra 1 000 til 700 m³. Inntaket i Seterbekken skal også flyttes noe lenger opp i elva slik at dammen reduseres noe i omfang.

Det skal også legges ned totalt ca. 3 km med rør fra inntakene og ned til kraftstasjonen, og det er planlagt en permanent vei i tilknytning til rørgata. Rørgaten skal iht. planene bli mellom 20 og 30 m bred i byggefasen. Spesielt i de delene av terrenget hvor det er sidebratt vil dette føre til store skjæringer i terrenget som vil bli godt synlige. Dette er også inngrep som etter NVEs syn vil bli synlige i et større landskapsrom.

NVE ser at spesielt dammen i Fjellbekken blir et mindre inngrep enn opprinnelig omsøkt, men vi mener fortsatt at summen av alle de planlagte installasjonene i forbindelse med utbyggingen av Fjellbekken kraftverk vil bli betydelig i et landskap som tidligere kun er berørt av et fåtall hytter uten veiforbindelse.

Når det gjelder prosjektets påvirkning på selve juvet så er det riktig som søker påpeker at det ikke vil bli noen direkte, fysisk berøring i forbindelse med anleggelse av dammer og legging av rør. NVE er likevel av den oppfatning at dersom landskapet som ligger i direkte kontakt med juvet blir berørt i det omfang som er skissert i søknaden så vil det kunne ha en indirekte påvirkning på opplevelsen av juvet. Spesielt vil dette gjelde dersom man nærmer seg juvet fra sør- og østsiden, og må krysse en skogsbilvei og rørgate for å komme inntil kanten på juvet. Dersom man går inn i juvet fra Kårøyan så vil ikke de tekniske inngrepene være synlige i selve bekkekløfta, men den reduserte vannføringen som vil bli gjeldende store deler av året vil utvilsomt endre opplevelsen av landskapet dersom man ferdes der.

NVE kan være enig med søker i at vannstrengen alene ikke utgjør den sentrale kvaliteten ved juvet, men vi mener at vannstrengen er en viktig faktor sammen med den spesielle landskapsformasjonen som juvet utgjør. Sett fra nordsiden av juvet så vil de nye inngrepene også endre opplevelsen av landskapet fra dagens tilstand ved at det blir flere store skjæringer i forbindelse med fremføring av vei og rørgate fra inntaket i Fjellbekken og Seterbekken og ned til kraftstasjonen.

Samlet sett så mener NVE at det må vurderes om de planlagte inngrepene i og langs Fjellbekken står i forhold til den kraftmengden som skal produseres. Det skal bygges tre store inntaksdammer, en mindre dam med overføring i åpen grøft og det skal graves ned til sammen ca. 3 km med rør som delvis skal avsluttes med permanent skogsvei. NVE mener at dette er en relativt omfattende utbygging for å kunne produsere ca. 7 GWh. Søker har sett på flere alternative utbyggingsløsninger som kunne ha begrenset inngrepet, men samtlige av disse er vurdert å redusere økonomien i prosjektet så mye at de ikke er gjennomførbare.

Naturens mangfold

Terrestrisk miljø

Den nedre delen av Fjellbekken er avgrenset og registrert som en stor bekkekløft iht. DN's håndbok 13 og den er gitt verdien A, svært viktig. Bekkekløfta inneholder flere vegetasjonstyper og naturtyper som kunne vært avgrenset som egne lokaliteter. Det er bl.a. innslag av gråor-heggeskog, storbregneskog og gråor-almeskog. Den siste er en truet vegetasjonstype i Norge og er vurdert som hensynskrevende. De rødlistede artene alm (NT) og almelav (NT) er funnet i bekkekløfta og potensialet for ytterligere funn av rødlistearter er vurdert å være til stede. Utover dette ble det gjort funn av orkideen engmariehånd i nærheten av overføringen fra Snipmyrbekken. Arten var tidligere vurdert som "nær truet", men er nå satt som livskraftig i Den Norske Rødlista for 2010. Ifølge søker

vil ikke overføringen fra Snipmyrbekken berøre arealet hvor orkideen er registrert. Av fugler så er det sannsynlig av fossekallen hekker en eller kanskje flere steder langs elva, men arten ble ikke observert under kartleggingen av området. Det er også registrert et mulig leveområde for Hubro i nærheten av Fjellbekken. Hubro er vurdert som sterkt truet i Rødlisten fra 2010. Rørtaseen som skal graves ned fra hovedinntaket i Fjellbekken og fra inntaket i Seterbekken vil for det meste berøre trivielle skog- og myrområder med unntak av nederst i bekkekløfta der den vil berøre en gråor-heggeskog.

FMST legger i sin uttalelse vekt på de store naturverdiene som er registrert i Fjellbekkens bekkekløft, samtidig mener de at kartleggingen ikke er tilstrekkelig, spesielt med hensyn til moser, lav og invertebrater, da området ifølge miljørapporten har et potensial til å huse et høyt antall arter. Fylkesmannen ønsker også at NVE vurderer og synliggjør den samlede belastningen på naturtypen bekkekløft i regionen med henvisning til naturmangfoldloven §§ 8 og 10. De ønsker også at det utføres en utvidet ornitologisk undersøkelse for å avdekke tilstedeværelse av rødlistede fuglearter, og Hubro spesielt. Dette ønskes på bakgrunn av den store usikkerheten som har fremkommet under høringsrunden. Søker mener på sin side at de undersøkelsene som er utført er i tråd med det som kreves i konsesjonssaker av denne typen.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlaget i søknaden som foreligger så er naturverdiene kartlagt i en egen rapport som er utarbeidet av firmaet Bioreg AS. Rapporten baserer seg på litteraturstudier og tre feltdager i området. Flora og fauna er registrert og det er lagt vekt på å kartlegge naturtyper, karplanter, moser og lav i influensområdet. Etter NVEs vurdering så er kartleggingen utført av kvalifisert personell og i tråd med de kravene som NVE stiller i sitt veiledningsmateriell. NVE er klar over at det er mulig å avdekke flere arter knyttet til Fjellbekkens bekkekløft ved en utvidet kartlegging, men vi mener at kartleggingen er tilstrekkelig utført for å kunne fatte et vedtak i saken.

Fylkesmannen ber NVE i sin uttalelse om å foreta en vurdering av den samlede belastningen på naturtypen bekkekløft i regionen. NVE ønsker i denne sammenheng å påpeke at FMST selv var med på å velge ut områder som skulle undersøkes i DN's bekkekløftprosjekt for Sør-Trøndelag, slik at de sitter på førstehånds kunnskap om dette miljøet og dets utbredelse innenfor sitt fylke. DN's bekkekløftprosjekt er inne i siste fase og det foreligger en samlerapport som tar for seg resultatene fra bl.a. Sør-Trøndelag. NVE mener at det kunne vært en fordel om FMST selv hadde foretatt en vurdering av de undersøkte kløftene i Hemne kommune og gitt NVE en tilbakemelding på om dette er et representativt utvalg av de kløftene som opprinnelig ble valgt ut i prosjektet.

NVE kjenner ikke til noen analyser som er utført på temaet bekkekløft i Sør-Trøndelag, men vi vil allikevel forsøke å se på det materialet som er tilgjengelig. DN's bekkekløftprosjekt inneholder det mest omfattende kunnskapsgrunnlaget om naturtypen bekkekløft i Norge per i dag. Iht. de rapportene som har kommet fra prosjektet til nå, så er det registrert 60 bekkekløfter i Sør-Trøndelag og 4 i Hemne kommune. Resultatene viser at Sør-Trøndelag har en overvekt av mindre bekkekløfter som i hovedvekt er noe lavere verdsatt enn f.eks. bekkekløftene i Oppland. Samtidig er ca. 30 % av arealet som er undersøkt gitt verdi 5 og 6 som er de to høyeste kategoriene. De fire kløftene som er registrert i Hemne kommune er gitt hhv. verdiene 0, 1, 2 og 3, hvor 3 er regionalt verdifull og 1 er lokal verdifull. Disse verdiene kan ikke sammenstilles med verdiene som settes i DN's naturtypekartlegging, da de er en samlet verdivurdering av et område som kan innholde flere forskjellige naturtyper.

Av de fire bekkekløftene som er undersøkt i Hemne så ligger en, "Pallen", i Søvdalsdalen, øst for Vinjeøra. Lokaliteten ble gitt lokal verdi, og det er bl.a. registrert vegetasjonstypen gråor-almeskog som også er funnet langs Fjellbekken. Elva Sjø som renner gjennom den registrerte lokaliteten er regulert, og det renner begrenset med vann i elva i dag. "Hammarkleivdalen" som er den høyest verdisatte kløften i registreringene fra Hemne er også påvirket av vassdragsregulering. Med utgangspunkt i det begrensede materialet som foreligger for Hemne kommune kan det virke som om

bekkekløften i Fjellbekken med sin urørte vassdragsnatur og varmekjære flora inneholder kvaliteter som ikke er vanlig i et regionalt perspektiv. Samtidig vil vi påpeke at disse vurderingene er gjort med grunnlag i et svært lite materiale.

NVE ønsker også å vise til OEDs retningslinjer for små vannkraftverk hvor det står at *"tiltak som kommer i konflikt med arter som er "kritisk truet" eller "sterkt truet", eller naturtyper Norge har et internasjonalt ansvar for ... kan ikke påregne å få konsesjon"*. Bekkekløfter er, ifølge de samme retningslinjene, en naturtype som Norge kan sies å ha et internasjonalt ansvar for. Bekkekløften i Fjellbekken er gitt høyeste verdi, A, men miljørapporten har vurdert konsekvensen for bekekløfta til å være relativt små dersom tiltaket gjennomføres. Samtidig mener de at det er noe usikkerhet knyttet til hva færre flomperioder og en lavere fuktighet i kløfta vil føre med seg av endringer på naturmangfoldet.

NVE er klar over at prosjektet ikke vil berøre kløfta direkte i form av fysiske inngrep, men vi mener likevel at en redusert vannføring, med et flomoverløp i kun ca. 30 dager i et middels år, med stor sannsynlighet vil føre til vesentlige endringer i økosystemet til bekekløfta over tid. Dagens bekekløftmiljø langs Fjellbekken er et resultat av flere faktorer, som berggrunn, eksposisjon, luftfuktighet osv. Dersom en av disse faktorene endres radikalt så vil miljøet også endres.

Når det gjelder fugl, og hubro spesielt, så mener NVE at det tilgjengelige materialet spriker i flere retninger. Det er fremlagt faktaark fra Hemne kommune som angir at det kan være en hekkeplass i nærheten av influensområdet til Fjellbekken kraftverk og miljørapporten som fulgte søknaden vektla dette i sin vurdering av verdi og konsekvens for prosjektet. FMST har i den senere tid sendt inn dokumentasjon som både bygger opp under en mulig Hubrolokalitet og som demterer en tilstedeværelse av arten.

Hubro har ifølge Norsk Fugleatlas og "Artsportalen" sin hovedutbredelse langs kysten av Norge, og den hekker spredt over store deler av landet. Hubroen er nattaktiv og vi finner den i dag helst i kystlandskapet. Ellers i landet ser den ut til å foretrekke kupert terreng med bergvegger og gjerne elvejuv. Hubroen er ekstremt følsom for forstyrrelse og dersom den blir forstyrret vil den ofte forlate egg og unger. Det ble igangsatt en landsomfattende kartlegging av Hubro i 2008 og resultatene fra denne kartleggingen var ikke oppløftende for arten. Den er nå klassifisert som sterkt truet i Den Norske Rødlista for 2010. Det er også igangsatt en egen handlingsplan for arten i regi av DN.

NVE er enig med FMST at det hadde vært en fordel å få klarlagt områdets status med hensyn til rødlista fuglearter, og hubro spesielt. Vi er kjent med at det å kartlegge Hubro er en møysommelig og tidkrevende prosess.

NVE har vært i kontakt med Norsk Ornitologisk Forening (NOF) sitt lokallag i Hemne og de bekreftet at det har vært snakk om en mulig hubrolokalitet i området rundt Fjellbekken, men at dette ikke er verifisert. Ifølge NOF blir hubro observert år om annet i Hemne kommune, men det ikke er noen faste lokaliteter som er kjent i kommunen per i dag.

Ifølge den informasjonen som foreligger i saken så har det fremkommet at det kan være observert hubro i området på sekstitallet, men det er ikke observert noen hubro-aktivitet av hytteiere eller lokale brukere av området frem til i dag. Det ble foretatt en undersøkelse i forbindelse med en KU for kraftlinjen mellom Tjeldbergodden – Trollheim i 2003 hvor det er nevnt at hubro nylig var observert i området. Samtidig så har det fremkommet forskjellige tolkninger av hvilke områder disse observasjonene stammer fra og hvor pålitelige de er.

Hubroen blir regnet for å være en sky fugl og en potensiell forklaring på hvorfor det ikke er observert hubro av hytteiere i området kan nettopp være hyttene og den økte menneskelige aktiviteten fra midten

av 80-tallet. Saksdokumenter, tilsendt fra Hemne kommune, som omhandler disposisjonsplan for hyttebygging i Kårøyan i 1983 nevner ikke hubro i forbindelse med saksbehandlingen den gangen. Dette kan skyldes flere forhold som bl.a. naturlig fravær av hubro i området, manglende kartlegging i forbindelse med tillatelsen eller et generelt lavt fokus på arten.

NVE er av den oppfatning at usikkerheten rundt en mulig hubrolokalitet ved Kårøyan er stor. Hubro skal være observert ved Pallhaugen, nord for Kårøyan, på sekstitallet og den skal være observert i 2003 ved Lisj-fjellet noe lenger øst. Begge disse observasjonene er forbundet med stor grad av usikkerhet. Hubro har ikke vært et tema i forbindelse med kommunens planarbeid ved Kårøyan og NVE vil heller ikke vektlegge forholdet til hubro i forbindelse med behandlingen av denne søknaden.

Akvatisk miljø

Miljørapporten og søknaden omtaler fiskeinteressene i Fjellbekken som små og det er lite av den berørte elvestrekningen som er fiskeførende. Det er noe bekkørret i elva, men den er ikke benyttet i fiskesammenheng. Når det gjelder anadrom fisk så er det et vandringshinder i Fjelna elv som ligger ved utløpet ved Vinjeøra ca. 10 km i luftlinje nord for Kårøyan.

FMST ønsker i sin uttalelse en vurdering av om utbyggingen og driften av kraftverket kan berøre Fjelna som lakseførende elv. De vurderer det dit at uforutsette forhold som for eksempel driftsstans kan føre til bortfall av vannføring og vanndekt areal i vassdraget. Søker mener på sin side at dette ikke er noe problem da de ikke planlegger regulering eller effektkjøring av kraftverket.

Etter NVEs vurdering så vil ikke driften av Fjellbekken kraftverk ha noen avgjørende betydning på vannføringen ved utløpet av Fjelna elv. Nedbørfeltet til Fjelna ved Vinjeøra er stort og Fjellbekken utgjør bare en mindre del av dette feltet. Dersom Fjellbekken kraftverk skulle stoppe så vil det bli en periode med mindre vann i Fjellbekken nedenfor det planlagte kraftverket og ned til samløpet med Fjelna. Fra samløpet med Fjelna og Fosselva og ned til anadrom strekning er det ca. 9 km i luftlinje og NVE er av den oppfatning at tilsiget fra dette feltet vil utjevne et bortfall fra Fjellbekken i god tid før vannet når anadrom strekning.

Forholdet til fisk og ferskvannsbiologi vil etter NVEs vurdering ikke være avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

NVEs vurdering av tiltaket opp mot de aktuelle paragrafene i naturmangfoldloven

Kunnskapsgrunnlaget § 8

Det følger av § 8 første ledd i naturmangfoldloven at offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig skal bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet. Naturmangfoldloven § 8 er en konkretisering av og et supplement til forvaltningslovens alminnelige krav om at en sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes.

Når det gjelder kunnskapsgrunnlaget og de registreringene av naturmangfold som er utført i forbindelse med denne søknaden så mener NVE, på bakgrunn av de vurderingene som er gjort ovenfor, at disse er tilstrekkelige for flora og fauna. Bekkeløften som er registrert langs deler av Fjellbekken er godt dokumentert og NVE mener at kunnskapen om denne lokaliteten er tilstrekkelig for å fatte et vedtak i saken.

Føre-var-prinsippet § 9

Bestemmelsen skal sees i sammenheng med vurderingen av kunnskapsgrunnlaget, som er omtalt ovenfor. For at bestemmelsen skal komme til anvendelse er det en forutsetning at det foreligger en reell risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, men det er ikke et krav om sannsynlighetsovervekt for at en skade vil inntre. NVE kan ikke se at nevnte forutsetning ligger til grunn i denne saken.

Økosystemtilnærming og samlet belastning § 10

Naturmangfoldloven § 10 fastsetter prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning. Dette innebærer at man må ha kunnskap også om andre tiltak og påvirkninger på økosystemet slik at en kan identifisere den samlede belastningen, jf. også formuleringen i § 8 om "effekten av påvirkninger". I vurderingen av samlet belastning skal det både tas hensyn til allerede eksisterende inngrep og forventede framtidige inngrep.

På bakgrunn av de drøftinger som er gjort ovenfor så mener NVE at en utbygging av Fjellbekken vil kunne føre til vesentlige endringer av økosystemet i kløfta over tid. Vi har også utført en sammenstilling av det tilgjengelige materialet som omhandler bekkekløfter i kommunen og kommet frem til at en utbygging av Fjellbekken vil kunne føre til bortfall av kvaliteter som ikke er vanlige i regionen.

Forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer § 4

Målet inneholder både et kvantitativt og kvalitativt element ved at antallet naturtyper og økosystemer skal opprettholdes og at de skal ivareta arts mangfold, prosesser og produktivitet så langt det anses rimelig.

I forbindelse med en ev. utbygging av Fjellbekken så vil den berøre en svært viktig naturtype av typen bekkekløft. Fraføring av vann er i hovedsak det som vil skje og en utbygging vil iht. de planene som foreligger ikke føre til store fysiske inngrep i kløfta.

NVEs vurdering er at truede og/eller sårbare vegetasjonstyper eller områder som er kartlagt som utvalgte naturtyper med verdi viktig (B) eller svært viktig (A) bør vektlegges sterkere enn trivielle vegetasjonstyper og naturtyper. I influensområdet til Fjellbekken kraftverk er det kartlagt en svært viktig naturtype med en tilhørende truet vegetasjonstype, gråor-almeskog.

Forvaltningsmål for arter § 5

Forvaltningsmålet for arter tilsier at det er et mål at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt, og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Artenes økologiske funksjonsområder skal også ivaretas så langt det er nødvendig for å nå målet.

NVEs vurdering er igjen at truede og/eller sårbare arter bør vektlegges sterkere enn trivielle arter med livskraftige bestander. Som nevnt tidligere i denne drøftingen så er det registrert alm (NT) og almelav (NT) innenfor influensområdet. De foreliggende planene vil med stor sannsynlighet ikke påvirke de nevnte artene negativt. Miljørapporten har imidlertid vurdert potensialet for ytterligere funn av rødlistearter å være til stede. Når det gjelder forholdet til hubro så er dette diskutert under "terrestrisk miljø". Fossekall er ikke observert i vassdraget, men det antas at denne arten vil kunne finne egnete områder i og langs elva.

Brukerinteresser

Kårøyan Fjellgård er utgangspunkt for flere fotturer i det nærliggende fjellområdet og det reklameres bl.a. for merkede turløyper både sommer og vinter på fjellgården sin hjemmeside. Kårøyan inngår også som en del av Kristiansund og Nordmøre Turistforening sin "Fjorderuta".

FKST legger vekt på de landskapselementene som man finner i influensområdet til kraftverket i sin høringsuttalelse og deres betydning for bruken av området. Fylkeskommunene vektlegger verdien det har som turområde og mener at et eventuelt småkraftverk vil kunne påvirke oppfatningen av landskapsformasjonene i området. Søker mener på sin side at fylkeskommunene i for stor grad overprøver brukerne av området med sin uttalelse og viser til at turistforeningen og hytteeiere ikke har meddelt tilsvarende synspunkter.

NVE er i utgangspunktet enig med FKST at et inngrep i størrelsesorden med det omsøkte prosjektet vil kunne ha en negativ innvirkning på opplevelsen av Fjellbekken med tilgrensende områder slik det fremstår i dag. Bygging av tre nye dammer og fremføring av vei og rørgate vil utvilsomt sette nye spor i terrenget. Det er få nye inngrep innenfor influensområdet til det planlagte kraftverket og hyttene i området er pr. i dag veiløse. Samtidig så har det ikke kommet inn noen sterke motforestillinger mot prosjektet fra turistforeninger og/eller hytteeiere i området slik søker påpeker. NVE er ikke enig med søker i at fylkeskommunene går ut over sitt ansvarsområde da fylkeskommunen skal uttale seg om kulturminner, innlandsfisk og friluftsliv i småkraftsaker.

Nye veier inn i område vil kunne lette adkomsten for noen brukere av fjellet, mens det vil kunne virke motsatt på de som ønsker å oppleve urørt natur. NVE mener at forholdet til bruken av området mht. friluftsliv, jakt og fiske ikke vil være avgjørende for konsesjonsspørsmålet, men vi er klar over at en utbygging som omsøkt vil føre til arealinngrep og endringer i landskapet langs Fjellbekken.

Samlet belastning

Samlet belastning utgjør her konsekvensene av flere vannkraftanlegg innenfor et geografisk avgrenset område. Selv om det enkelte utbyggingsprosjekt kan ha relativt begrensede negative virkninger for miljø og andre brukerinteresser, kan de samlede effektene av mange slike prosjekter få store konsekvenser.

FMST anmoder NVE om å se på prosjektene som ligger i Fjelna i sammenheng når en beslutning skal tas. FKST ønsker også at de omsøkte og konsesjonsgitte tiltakene i Fjelna vassdraget ses i sammenheng. De aktuelle prosjektene er Fjellbekken kraftverk, Storfossen kraftverk, Haukvik Kraft-Smolt AS og Fjelna kraftverk.

NVE er enig i at en samlet belastning av en eventuell utbygging må inngå i vurderingen. Gjennom konsesjonsbehandlingen har NVE anledning til å legge vekt på den samlede belastningen av vannkraftutbygging i et geografisk avgrenset område. Dette kommer klart frem i forarbeidene til vannressursloven i Ot.Prp. nr. 39 (1998-1999) side 343, og OEDs retningslinjer for små vannkraftverk (juni 2007).

Som nevnt er det flere prosjekter som berører Fjelna og Kårøydalen. I den indre delen er Storfossen kraftverk og Fjellbekken kraftverk planlagt. Storfossen fikk konsesjon til bygging i 2009, mens Fjellbekken sluttbehandles nå. Disse to prosjektene ligger innerst i Kårøydalen, ca. 6 km i luftlinje fra det konsesjonsgitte Fjelna kraftverk som ligger ved Vinjeøra. Storfossen og Fjellbekken ligger i umiddelbar nærhet til hverandre og vil ved en ev. utbygging fremstå som nye inngrep i landskapet ved Kårøyan fjellgård.

I den ytre delen av Kårøydalen vil Fjelna kraftverk påvirke elveløpet direkte, mens Haukvik prosjektet, som ligger noe lenger vest, per i dag har fått konsesjon til å overføre vann fra Middagslivatnet til Oppsalvatnet og fra Skytnesbekken til Skittenholvatnet. Oppsalvatnet drenerer naturlig ut i Fjelna, men er fra tidligere utnyttet til genbankanlegget til Haukvik Kraft-Smolt AS. Middagslivatnet vil bli en ny fraføring av vann som drenerer ut i Fjelna. Overføringen av Middagslivatnet vil dermed indirekte påvirke vassdragsnaturen i Kårøydalen ved at den naturlige vannføringen i utløpsbekken fra vannet reduseres noe. En overføring av Skytnesbekken vil også føre til noe mindre vann i Spjøta som naturlig drenerer ut i Fjelna. Haukvik Kraft-Smolt AS har nå varslet om en endringsmelding hvor de ønsker å overføre vann fra Storlivatnet som og drenerer naturlig ned i Fjelna. Summen av gitte konsesjoner og planlagte prosjekter gjør at området opplever et betydelig utbygningspress når det gjelder vannkraft.

NVE er klar over at det er en viss geografisk avstand mellom inngrepene i den ytre og indre delen av Kårøydalen. Dersom man ferdes innover dalen vil man ved en full utbygging av området kunne støte på et kraftverk eller en regulert elvestrekning både i den indre og ytre delen av dalen. Dette kan bidra til å senke opplevelsesverdien av landskapet sett fra et friluftslivsaspekt. Dette vil kanskje i størst grad gjelde for den indre delen av dalen som fremstår som noe mer urørt enn den ytre delen i dag, og hvor det er større verdier knyttet til friluftsliv og reiseliv. En full utbygging av området vil også kunne få negative virkninger i forbindelse med at det vil bli en reduksjon av naturlige biotoper for vanntilknyttet flora og fauna i området.

Det er nå gitt konsesjon til tre prosjekter i, og i umiddelbar nærhet av Kårøydalen. Fjellbekken kraftverk vil ikke berøre de samme verdiene som ble trukket frem i forbindelse med vurderingen av Fjelna kraftverk. Her var det laks og fiskeinteresser som sto i fokus og ikke i like stor grad vurderinger rundt friluftslivsinteresser, urørt natur og naturtyper.

I den indre delen av Kårøydalen ble det i april 2009 gitt konsesjon til å bygge Storfossen kraftverk. NVE mente da at fordelene ved det omsøkte tiltaket var større enn de ulempene som var kommet frem i behandlingen av søknaden. Storfossen er et relativt lite omfattende prosjekt som skal utnytte et begrenset fall i Fjelna elv, og det skal bygges i et område som ligger i umiddelbar nærhet til en høyspentlinje som strekker seg innover langs hele Kårøydalen.

Fjellbekken skiller seg vesentlig fra Storfossen ved at området fremstår som tilnærmet urørt i dag. Fjellbekkdalen ligger i randsonen til hoveddalen opp mot fjellene på østsiden av dalen og inneholder landskapselementer som er spektakulære i form av høye fossefall og et stort elvejuv/bekkekløft. Ifølge de utredningene som er foretatt i forbindelse med planleggingen av kraftverket og informasjon om bekkekløfter i Hemne kommune i DN's bekkekløftprosjekt, kan det virke som om det er en sjelden naturtype også i en regional sammenheng. NVE mener at det er viktig å ivareta urørte vannstrenger der både biologiske- og landskapsmessige verdier står sterkt, noe NVE i høy grad mener er tilfelle med Fjellbekken og influensområdet til det planlagte kraftverket.

Ifølge NVEs ressurskartlegging er det nå tre prosjekter som ikke er omsøkt i Kårøydalen. Disse er relativt små, under 1 MW i effekt. Dette betyr at alle større utbyggingsprosjekter nå er omsøkt i Kårøydalen.

NVE er av den oppfatning at dersom det blir full utbygging i Kårøydalen så vil det fortsatt renne mye vann som ikke er regulert i hovedvassdraget, Fjelna. Dette gjelder spesielt i partiet mellom Storfossen og inntaket for Fjelna kraftverk. Samtidig er de resterende vassdragsressursene nå enten omsøkt eller konsesjonsgitt. NVE mener at dersom Fjellbekken får konsesjon vil det kunne få negativ innvirkning spesielt på landskapet og naturmangfold i den øvre delen av Kårøydalen. Det er vanskelig å definere

en tålegrense for disse temaene i en slik vurdering, men vi mener at NVEs ressurskartleggingen gir en pekepinn på dette når det nå snart ikke er flere utbyggingsmuligheter igjen i dalen.

Summen av alle prosjektene i og langs Kårøydalen gjør at deler av området kan sies å bli sterkt påvirket av utbygginger dersom alle blir realisert som omsøkt. Ved å se på samlet belastning for spesielt landskapet og naturmangfold i området, mener NVE at en utbygging av Fjellbekken kraftverk kan være negativt både i en lokal og regional sammenheng.

Andre forhold

Støy

FMST ønsker i sin uttalelse at NVE sine konsesjoner må inneholde en tekst som sikrer støyforholdene i tilfeller hvor kraftverk skal etableres. Fylkesmannen mener at støykravet dermed vil bli bindende og at et brudd på disse vil være et brudd på konsesjonen. FMST sendte også inn et forslag til standardtekst som NVE kunne bruke i sine konsesjoner.

NVE er av den oppfatning at dette nærmer seg et vilkår etter forurensningsloven der myndigheten tilligger Miljøverndepartementet med underliggende direktorater. NVE vil ikke ta inn en slik standardtekst i sine konsesjoner så lenge rutiner ikke er avklart med Miljøverndepartementet. Vi vil likevel legge til at når detaljplaner for bygging av kraftverk skal godkjennes av NVE så er støydemping gjennom materialvalg, ventilasjonsåpninger etc. noe som inngår som del av prosessen.

Oppsummering

NVE legger vekt på at bygging av Fjellbekken kraftverk som omsøkt vil medføre svært store og omfattende inngrep i et landskap som i dag fremstår som tilnærmet urørt. Vi mener at inngrepene som planlegges i forbindelse med Fjellbekken kraftverk ikke står i forhold til den kraftmengden som skal produseres.

NVE er også av den oppfatning at prosjektet vil kunne påvirke en svært viktig bekkekløft i negativ retning ved at en stor endring i vannføring over tid kan føre til store endringer i bekkekløftens økosystem. NVE har også foretatt en sammenstilling av tilgjengelig kunnskap om bekkekløfter i Hemne kommune. Denne viste at to av fire undersøkte bekkekløfter i kommunen allerede er berørt av vassdragsreguleringer noe som taler for at Fjellbekkdalen bør forbli urørt.

NVE har også vurdert den samlede belastningen på vassdragsnaturen i Kårøydalen og funnet at deler av dalen kan sies å bli sterkt påvirket av utbygging dersom alle prosjekter blir realisert som omsøkt. På bakgrunn av dette mener NVE at en utbygging av Fjellbekken kraftverk vil kunne få negative konsekvenser for både landskap og naturmangfold.

Slipp av minstevannføring i Fjellbekken på til sammen 72 l/s i perioden 1.5-30.9 og 36 l/s i vinterhalvåret vil ikke i tilstrekkelig grad avbøte ulemperne fraføring av vann vil medføre for allmenne interesser.

Etter NVEs vurdering vil det ikke være mulig å avbøte de negative virkningene de tekniske installasjonene vil medføre for landskapsopplevelsen, friluftsliv og naturmangfold. Søker har heller ikke fremlagt noen alternativ utbyggingsløsning som er økonomisk gjennomførbart.

Tiltaket vil kunne bidra til å styrke næringsgrunnlaget for tiltakshaver og gi et bidrag til ny fornybar energiproduksjon på 7,2 GWh. NVE mener at fordelene ved tiltaket ikke veier opp for de ulemper tiltaket medfører for allmenne interesser.

NVEs konklusjon

NVE mener at ulempen ved bygging av Fjellbekken kraftverk er større enn fordelene. Kravet i vannressursloven § 25 er ikke oppfylt, og konsesjon kan derfor ikke gis.

Øvrige forhold som er tatt opp av høringspartene gjelder i større grad krav til vilkår og avbøtende tiltak eller andre forhold som ikke er av betydning for vår konklusjon. Grunnet avslaget er ikke disse drøftet her.